

Pozorování v profesionální rodině 3

Obsah

Pozorování 1.....	2
Pozorování 2.....	44

Pozorování 1

Pozorovatel: Katarína Šmajdová Búšová

Zaznamenal: Katarína Šmajdová Búšová

Forma záznamu: Zaznamenávaní vyprávěných událostí: typický den a intervalové zaznamenávaní

Segmenty textu	Záznam z pozorování:		Komentář k pozorování:
	Datum: 25. 2. 2010	Místo: Rodinný dům – kúpeľna, ložnice, obývací pokoj, kuchyňa a chodba	Použité zkratky: PNR (Profesionální rodina), PM (Profesionální matka), PO (Profesionální otec), PR (Profesionální rodiče), (N) (nahrávání), (-) (ukončení nahrávání), [?] (nesrozumitelná nahrávka)
Čas:	Situace:		
S1	08:43	- Príchod do bydliska PNR.	
S2	08:53	- Príchod do PNR.	<ul style="list-style-type: none">- Začala som pozorovanie.- Privítali ma deti a PO. PM nebola doma. Keď som sa vyzliekala, deti prišli ku mne, usmievali sa na mňa. Zvedavo si ma obzerali. Liečili sa z choroby. Adam mi začal ukazovať zvieratká na zvukovej hračke. Lucia naďalej stála a pozerala sa na mňa.- Prešla som do kuchyne a sadla si na gauč. Lucia s Adamom si sadli vedľa mňa a pozerali sa čo robím (vyberala som si zošit, mobil a nahrávacie zariadenie). Adam stále púšťal hudbu na zvukovej hračke, alebo na nej stláčal obrázky zvieratiek, ktoré potom vydávali zvuky daného zvieratka.- PO chodil po kuchyni a pripravoval raňajky.- Barborka bola chorá. Chodila okolo mňa, obzerala si ma a potom išla za PO. Chodila okolo neho a naťahovala k nemu

(N)	<p>– PO Barborku zobral a posadil ju k Adamovi na gauč. Povedal: „Tu sa s ňou hraj, dobre?“ Barborka začala plakať. PO jej povedal: „A ty prestaň plakať.“ Adam utekal po hračky a doniesol knižku s autíčkami. Barborka zliezla z gauča a išla za PO. Keď som na ňu opakovane kričala: „Barborka“, nevšímala si ma. Adam sa ju snažil zaujať a volal na ňu – opakovane hovoril jej meno a hovoril „poď tu... halo...“ Nereagovala a naďalej chodila okolo PO a plakala. PO sa jej začal prihovárať – opakovane hovoril jej meno.</p> <p>– Barborka utekala k nej, plakala a pýtala sa na ruky (naťahovala k nej ruky) – PM jej vyhovel a prihovárala sa jej: „Ále prosím ťa... Nekrič, nekrič... Keby ťa hrdielko</p>	<p>ruky. Chcela, aby si ju vzal na ruky.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Adam pustil zvukovú hračku a zobral knižku (o autíčkach). Začal mi ju ukazovať (obrázky). – PO zobral Barborku na ruky a posadil vedľa mňa. Podal jej hračku a išiel pripravovať raňajky. Barborka si ju obzrela, položila na gauč a zliezla z neho. Potom lozila po zemi alebo chodila ku mne. – Lucia zobrala zvukovú hračku a sadla si na zem. Púšťala si na nej hudbu a zvuky zvieratiek. – Adam knižku nechal tak a začal behať do chodby. Potom si odsunul stoličku a pozeral sa na PO. – PO pripravoval raňajky. Barborka chodila okolo neho, kričala (plakala) a naťahovala k nemu ruky. Deti to komentovali: „Nepače:“ <p>– Lucia sa naďalej hrala so zvukovou hračkou.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Prišla PM – deti sa k nej rozbehli do chodby – Adam ako prvý. – PM prišla do kuchyne. Deti ju oslovovali „mamika“ alebo „mama“ a chodili okolo nej. PM sa na nich usmievala, prihovárala a sklonila sa k nim.
-----	--	--

		<p>nebolelo...“ Barborka ďalej plakala a dĽavotala. PM jej hovorila: „Ale noooo... Vážne, také bolo...?“ Barborka ďalej so slzami dĽavotala. PM jej hovorila: „Ale nerozprávaj... nooo...“ Barborka sa k nej pritúlila, prestala plakať a potom prišla ku mne. PM jej hovorila: „No, už dobre?“</p> <p>– K PM prišla Lucia a tiež sa k nej pritúlila. PM jej povedala: „A ty mi čo porozprávaš? Zapneme papučku?“ PM Lucii zaväzovala papuču. Keď to uvidela Barborka, obrátila sa k PM, išla k nej a začala plakať. Natiahla k nej ruky. PM jej hovorila: „Nežiarli, nežiarli. Sama si odišla. Nežiarli.“ Barborka ďalej plakala a posadila sa na jej koleno. PM sa smiala. Barborka plakala. PM jej povedala: „No tak, vstávaj.“ Barborka ďalej sedela a plakala. PM sa zasmiala a povedala jej: „Tak kým Lucia neodíde, budeš pri mne?...“ Barborka ďalej plakala. PM povedala Lucii: „Lucka, počkaj prosím ťa“</p> <p>– Barborku aj Luciu položila na zem a postavila sa. Barborka začala viac kričať a chytila jej nohy. PM jej povedala: „No, už je všetko v poriadku.“</p> <p>– Barborka išla za PO a plakala. Chodila okolo neho a natáhovala k nemu ruky. PO jej hovoril: „Nemôžem ťa mať stále na rukách.... Budeš papať, vydrž. Musíš čakať... Bohužiaľ... Ani ja som ešte nepapal... Ešte všetkým treba...“ Barborka chodila okolo kuchynskej linky a plakala (kričala).</p>	<p>– PM sa išla prezliecť.</p> <p>– Adam prišiel ku mne a sledoval ma. Lucia sa k nemu pridala.</p>
S3	09:12		<p>– PM prišla do kuchyne, zobrala Barborku a začala jej podávať lieky. Barborka celý čas plakala.</p> <p>– Adam a Lucia si sadli ku mne. Lucia na mňa stále pozerala a Adam sa snažil zaujať moju pozornosť (chytil nahrávacie zariadenie, ktoré som mala položené na zošite s terénnymi poznámkami).</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – PM sa na Adama pozrela a hovorila mu: „Počúvaj Adam, teta tu nie je preto, aby si sa ty predvádzal. Len sa pekne tak hraj a správaj.“ Adam prestal. – Adam sedel na gauči vedľa mňa. O jeho operadlo si búchal hlavu a o jeho sedačku nohy. Niekedy ma zasiahol nohou. Pritom hovoril alebo pospevoval si: „Mm, brm-brm-brm... ano, nebaví-nebaví-nebaví, áno nebaví...“. – PM si sadla za stôl a dala Barborke podbradník. Barborka prestala plakať. PM jej povedala: „No, dobre už teraz? Áno?“ Lucia k nej bez slova prišla. PM jej dala podbradník tiež. Lucia si potom sadla k stolu a čakala. – Adam pokračoval v činnosti a pospevoval si: „Áno, nebaví, nebaví...“. PM sa naňho pozrela a povedala mu: „Haló... áno presne tak, nespraví. No a ďalej to ako ide?... Zídi dole Adam. Pod' ku mne.“ Adam ju poslúchol. PM ho chytila, pozerala sa naňho a hovorila mu: „Tu pekne stoj a potom spievaj. Nemusíš do nikoho kopat' a tu ťa počúvame, spievaj.“ Adam sa jej chcel vytrhnúť. PM mu ďalej hovorila: „Pozri na mňa, to tak si videl deti v detskom domove kopat' do tety? ...Áno? Tak si videl kopat'?“ Adam sa na ňu nepozeral. PM mu povedala: „Pozeraj mi do očí. Nepozrieš sa na mňa? Tak si videl kopat'...?... A ty prečo tak robíš? Videl si kopat' tak do tety?“ Adam krútil hlavou (nie). PM pokračovala: „No a ty prečo kopeš do tety? Nemôžeš tak. ...To nesmie sa tak a je to nepekne.... Si sadni...“ Adam odbehol. PM mu povedala: „Adam, pod' ku mne, som nedorozprávala s tebou... Môžeš si sadnúť naspäť ku tete, ale 	<ul style="list-style-type: none"> – Adam sa okolo mňa stále točil a Lucia sa na mňa bez prestávky pozerala. Poprosila som Adama, aby mi ukázal nejakú knižku. Doniesol mi opäť knižku s autíčkami. Lucia na mňa ďalej sústredene pozerala. – Počas toho sa PR rozprávali.
--	--	--

		<p>pekne spievaj...“</p> <ul style="list-style-type: none"> - Adam utekal k stoličke. PO mu povedal: „Tu máš chlebič...Kde máš podbradník?“ Adam ukázal na skrinku pri dverách. PO mu povedal: „Tak nech sa páči.“ Adam utekal ku skrinke a zobral si z nej podbradník. Potom utekal späť k PO, podal mu ho a obrátil sa mu chrbtom. PO mu povedal: „A čo máš... Nie, nie, pod' sem, tu.“ Otočil Adama k sebe a sklonil sa k nemu: „Čo máš povedať?“ Adam povedal: „Prosim...“ PO mu povedal: „Prosiš si čo? Čo si prosiš?“ Adam povedal: „Zavazať.“ PO mu povedal: „Nó, vidíš, že vieš.“ PO mu podbradník zaviazal. Potom sa k nemu znovu otočil a hovoril mu: „Čo máš povedať?“ Adam niečo nezrozumiteľne odpovedal. PO mu povedal: „Ďakujem.“ Adam mu povedal: „...kujem“ a išiel si sadnúť k stolu. PO mu povedal: „No...“ 	<ul style="list-style-type: none"> - PO položil na stôl raňajky a povedal deťom, že môžu jesť. - S PM sme sa neformálne rozprávali a PO dával jedlo na stôl. Deti začali jesť. Barborku krmila PM.
S4	09:22	<ul style="list-style-type: none"> - Lucia si natlačila jedlo do úst a vydala zvuk. PO jej povedal: „Pomály, veď si si napchala plnú pusú a nepožúvaš“. PM jej povedala: „Lucka...s prštekami.“ Lucia kývala hlavou (nie). PO jej povedal: „Vidíš, teraz ti trčí chlieb z pusy.“ Lucia vydala zvuk a pokrútila hlavou (nie). PO jej povedal: „Ale áno.“ Lucia kývala hlavou (nie). 	<ul style="list-style-type: none"> - Barborka sa túlila k PM a plakala. PM si ju pritúlila a prihovárala sa jej. Potom ju zobrala do kúpeľne, kde ju umyla. Keď prišli späť, PM sa jej prihovárala, usmievala sa na ňu a ťahala ju za nožtek. Barborka sa začala smiať. PM jej dala dole podbradník a položila ju na zem. Barborka začala chodiť po kuchyni, okolo mňa alebo okolo PR. - PO sa rozprával s deťmi pri stole.

– Barborka išla k PM a natiahla k nej ruky. PM sa k nej sklonila, vyhovela jej a hovorila: „Jéj, ty si ma objavila. Vážne? Vážne si ma objavila?“ Barborka sa na ňu pozerala a džavotala. PM ju postavila na stoličku a rozprávala sa s PO. Barborka k nej znovu natiahla ruky. PM ju opäť zobrala na ruky. Barborka vydávala zvuky a PM ich po nej opakovala.

- Barborka išla do chodby a vyberala z botníka topánky. PM povedala, že Lucia to robila až keď mala dva roky. Barborka prišla do kuchyne a manipulovala so zvukovou hračkou – púšťala hudbu a stláčala gombíky so zvieracími zvukmi. Chodila s ňou po kuchyni, chodbe a obývačke.
- Lucia s Adamom stále jedli. PO sa s nimi rozprával – hovoril Lucii, aby si na stoličku kľakla, ale odmietla to.
- PM niečo robila pri kuchynskej linke. Neformálne sme sa rozprávali – Adam mal problém so stolicou, veľa a hocičo jedol a jeho žalúdok to zle znášal – mal riedku stolicu. Preto mu dávajú hrianky, lebo pomalšie je (musí ju požívať) a primeranejšie množstvo.
- Barborka chodila po kuchyni. K PO a potom späť.
- PM položila Barborku na zem. Išla do kúpeľne a volala ju za sebou. Zakývala som Barborke – urobila „pa-pa“. Barborka mi odkývala a tiež povedala „pa-pa“. Potom sa otočila a išla za PM. Keď sa PM vrátila do kuchyne, Barborka išla za ňou. Zobrala si zvukovú hračku a manipulovala s ňou. PM hovorila PO, že ju dá asi spať. PO súhlasil. PM začala pripravovať pre deti lieky. Najprv ich dala Adamovi a Lucii.

S5	9:34	<ul style="list-style-type: none"> – Lucia sa na mňa pozerala s ústami plnými jedla. Usmievala sa a prst si pchala do úst. PO sa k nej otočil a povedal jej: „Lucka! Pekne papaj, no... Som hovoril.“ Pozrel sa na mňa a povedal: „Ona sa tak rada hraje...“. Lucia začala dávať z chleba dole šunku. PO sa jej opýtal: „Nechceš šunku?“ Pokrútila hlavou. – Barborka prišla k PO, zapišťala a natiahla k nemu ruky. On ju zobral a posadil si ju do lona. Hovoril jej: „Čo moja? Čo? Čo by si rada?...“. Barborka zivala a túlila sa k nemu. – Lucia drobila chlieb a dávala si ho po malinkých kúskoch do úst. PO jej povedal: „Lucka, daj to celé do pusy! No! Čo ideš vystrájať... Dostaneš vysávač do ruky a budeš vysávať.“ Lucia mu odpovedala: „Ne.“ PO jej povedal: „Áno, áno.“ Lucia mu odpovedala plnými ústami, že nebude vysávať. PM jej dala čaj a povedala: „Taká veľká slečna má už pomáhať v domácnosti.“ Lucia ďalej jedla. – PM dala Lucii liek. Lucia ukazovala prstom na svoje ústa a hovorila: „To štípe.“ PO jej povedal: „Zapi... héj... Zapi“. PM jej povedala: „Ale neštípe. Horké máš.“ Lucia jej povedala: „Horké.“ PM jej povedala: „Áno, máš, Lucia, máš.“ a pomohla jej napiť sa čajom. Opýtala sa jej: „Dobre?“. Keď Lucia prikývla, išla dávať lieky aj Adamovi a Barborke. 	<ul style="list-style-type: none"> – Sadla som si k stolu. Barborka prišla ku mne a oprela sa mi o nohu. Pozerala sa na mňa a zamrňala. Trvalo to len chvíľku a potom chodila po kuchyni. Adam a Lucia sa na mňa pozerali. – S PM som sa neformálne rozprávala – hovorila, že Barborka nechcela v predchádzajúci deň nič jesť (kvôli chorobe). – Adam sa začal hrať s jedlom tiež. PO ho upozornil, nech poriadne je. Poslúchol ho. PM pripravovala pre deti lieky. – PR sa rozprávali o koľkej deti vstali. Adam sa hral so šunkou. PR ho upozornili, aby po Lucii neopakoval a poriadne jedol,
----	------	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> – Lucia sa ďalej hrala s jedlom. PM k nej prišla, pozrela sa na ňu a povedala jej: „Kde nesieš ten chlebík Lucka? No, vieš čo, pôjdeme asi umyť rúčky, čo povieš? Ja navrhujem umyť rúčky...“. – Adam sa hral s jedlom tiež. PO mu povedal: „Adam, len pekne sed’ pritom, a dojedz to, dobre?“ PM mu povedala: „Chlebík nie je hračka.“ Adam prestal. – Barborka plakala. PO si ju otočil čelom k sebe a postavil na kolená. Hovoril jej: „Haló, haló...“ Potom jej začal spievať pesničku ‘Malička som’. Adam sa k nemu pridal a spieval koncové slová. Potom sa k nemu pridala aj Barborka – džavotala („spievala“). PO jej spieval melódiu a ona po ňom opakovala. Takto si zaspievali (PO, Adam, Lucia a Barborka) niekoľko pesničiek (Anička, dušička; Pec nám spadla; Prší, prší a pod.). 	<p>inak mu jedlo vezmú. PM mu dala lieky.</p> <ul style="list-style-type: none"> – PM išla k Barborke, ktorá sedela PO v lone a mrnčala. Podávala jej lieky. Barborka začala plakať. PO hovoril, že zdravotné problémy mala aj pred tým – je náchylná na priedušky.
S6	09:44	<ul style="list-style-type: none"> – Adam sedel za stolom a prstom ukazoval na prázdny tanier. Hovoril: „Papaj. Papaj.“ PO sa k nemu otočil a pýtal sa ho: 	<ul style="list-style-type: none"> – PM dávala deťom lieky. Pritom PR hovorili pesničky, ktoré deti vedeli, keď prišli z detského domova – všetky si spolu zaspievali. Počas spievania PO si Barborku posadil na kolená a pozeral sa na Luciu a Adama. Oni sa naňho pozerali tiež a opakovali po ňom slová piesne. Niekedy sa pozreli aj na mňa. – PM dala Barborke ďalšie lieky. Barborka začala plakať. PM si ju zobrala na ruky a prihovárala sa jej. PO vstal od stola a išiel umývať riad.

		<p>„Adam, ty si dojedol?“ Adam prikývol. Nato mu PO povedal: „Tak dopi ešte tam, čo máš v poháriku...“ Adam dopíjal čaj. Keď dopil, PO mu hovoril: „No, poďakuj za raňajky...“ Adam povedal: „Ďakujem.“ PO pokračoval: „Ďakujem a teraz polož pohárik na stôl... a choď dole od stola.“ PM povedala PO, nech dá Adam pohár do dresu. Adam vstal od stola a podal pohár PO. PO mu ďalej hovoril: „Daj si dole podbradník...“. Adam sa k nemu otočil chrbtom a PO mu dal podbradník dole a povedal mu: „No, odnes podbradník kde patrí.“ Adam utekal ku skrinke, z ktorej predtým podbradník zobral a hodil ho tam. PO mu povedal: „Ale nie, tak. Pekne ulož ho tam. Adam! Tu ho polož na poličku.“ Adam ho poslúchol.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Barborka naďalej plakala. PM ju mala v náručí. PM hovorila, že keď k nim prišla, vôbec nevedela piť. Potom sa Barborke prihovárala a dávala jej piť. – Adam a Lucia sa rozbehli po kuchyni a našli si hračky, s ktorými sa začali zabávať. Adam si zobral auto a posúval ho po zemi. Potom si vzal zvukovú hračku a púšťal hudbu. Potom sa opäť vrátil k autu.
S7	09:55	<ul style="list-style-type: none"> – Adam chodil okolo PO. Ten sa k nemu otočil a povedal mu: „Počúvaj ma, tu mi nebudeš chodiť, lebo [?], dobre?“ Adam si zobral Barborkine hračky. PM mu povedala: „Adam, poď ku mne. Poď ku mne.“ Adam nešiel. PM mu povedala: „Pod' sem! Pod' dať Barborke. To sú Barborkine hrkálky, poď dať Barborke. Poď ukázať Barborke... Poď sem.“ Adam jej 	<ul style="list-style-type: none"> – Lucia išla do spálne a zobrala si bábiku. Chytila ju do náručia a opatrne preniesla do kuchyne. Potom ju opäť zobrala do spálne, z detského kočíka vyhodila všetky veci a jemne ju tam položila. Potom zobrala prikrývku a zakryla ju. Začala kývať kočíkom.

		<p>povedal: „Moja.“ PM mu povedala: „Jak že tvoja? A ty si malé bábätko? Od kedy si malé bábätko?“ Adam povedal: „Moja. Potom PM hračky dal.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – PM položila Barborku na gauč aj s hrkálkami a Adamovi povedala, že sa tam budú spolu hrať. Hrali sa spolu a „rozprávali“ sa spolu. – Lucia opäť bábiku z kočíka opatrne vybrala aj s prikrývkou a odniesla si ju do kuchyne. Položila ju na gauč, ľahla si vedľa nej a obe prikryla dekou. – Barborka chodila po kuchyni a prišla ku mne. Oprela sa o moju nohu a pozerala na mňa. Potom sa otočila a chodila ďalej. – Lucia naďalej ležala na gauči spolu s bábikou. Potiahla deku a bábika jej spadla. Adam išiel okolo nej, tak som mu povedala, aby bábiku zdvihol a podal jej ju späť. Poslúchol ma a urobil to. Potom chodil okolo PM a rozprával sa s ňou (ukazoval, kde je mokré, kde má hrdlo a pod.). Lucia bábiku opäť prikryla. – Barborka chodila po kuchyni. Prišla ku mne a doniesla mi krabičku, ktorú vybrala z koša. Vzala som jej ju a podala PM. – Adam prišiel ku mne a ukazoval mi auto – chcel, aby som ho opravila (bola to nákladné auto, na ktoré bolo treba dať náves) – podával mi ho a niečo mi nezrozumiteľne hovoril („opraviť“?). Auto som mu vzala a náves naň pripevnila. Keď som mu ho vrátila, zobral si ho a začal posúvať po zemi. Pri tom hovoril „brm – brm“. – Lucia stále ležala s bábikou na gauči.
S8	10:04		<ul style="list-style-type: none"> – PM išla do chodby a zavolala k sebe Adama, aby išiel na WC a umyl si ruky. Adam ju poslúchol. – Lucia vstala s gauča, zobrala svoju bábiku, išla do spálne a vložila ju do kočíka. Potom si zobrala druhú bábiku s vlasmi

	<ul style="list-style-type: none"> - Lucia prišla ku mne a v ruke držala bábiku. Zdvihla ju a ukazovala mi v jej vlasoch zauzlenú gumičku. Povedala: „Tuu...“. Opýtala som sa jej: „Dať dole gumičku?“ Prikývla (áno). Povedala som jej: „Počkaj, pomôžem ti...“. Zobrala som jej bábiku a gumičku z jej vlasov vybrala. Potom som jej ju vrátila. Lucia sa na mňa usmiala a začala robiť bábike „copík“ – snažila sa dať do bábikiných vlasov gumičku späť. Potom si sadla na zem a pokračovala v činnosti a hovorila: „Robim copík.“ Opýtala som sa jej: „Robíš bábike copík?“ Lucia sa na mňa pozrela a povedala: „Áno“ a pokračovala v činnosti. - PM prišla do kuchyne a rozprávala sa s PO. Do kuchyne vbehol Adam v pančuchách a kričal: „Nemám gate!“ PM sa k nemu otočila a povedala mu: „No pod' sem „nemám gate“.“ Adam povedal: „Prečo?“ PM mu povedala: „Pod' sem „nemám gate“.“ Ukázala do chodby a povedala Adamovi: „[?] pri topánkach na chodbe.“ Adam utekal do chodby. PM sa za ním pozerala a hovorila mu: „Pri topánkach na chodbe! 	<p>a ukazovala mi, ako jej robí „copík“. Prišla do kuchyne, sadla si s ňou na zem a „robila jej copík“ – položila si ju pred seba a v tichosti jej prstami prehrabávala vlasy.</p> <ul style="list-style-type: none"> - PM chodila do chodby, na WC, kuchyne, obývačky a Barborka ju všade nasledovala. V rukách mala hračku a džavotala. - PO umýval riad. - Adam volal na PM z WC. Odpovedala mu, že musí počkať. - Lucia stále sedela a „česala“ bábiku. Potom sa postavila, oprela sa o posteľ a pozerala pred seba. PM behala okolo nej a sledovala ju. Keď odišla za Adamom, Lucia sa ďalej venovala bábike – sadla si k posteli a česala ju. - Barborka chodila po chodbe a kuchyni a manipulovala s hračkami, ktoré mala v rukách.
--	--	---

	<p>Pri dverách!“ Adam priniesol tepláky a PM ho obliekla.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Barborka opäť začala plakať. Prišla k PM, fňukala a držala ju za koleno. Keď PM Adama pustila, Barborka sa k nej pritisla. PM sa zasmiala a povedala jej: „[?] budeš musieť!“ – Barborka išla do spálne, vyliezla na manželskú posteľ a pozerala sa von oknom. Išla za ňou PM a hovorila: „Už je na okne? Haló, haló, haló!“ Barborka sa usmiala, ľahla si na posteľ a prevalila sa. Potom z nej zliezla a prišla ku mne. Natiahla ruky. Na to sa vrátila k manželskej posteli a znovu na ňu vyliezla. Opäť išla k oknu a pozerala sa von. – Lucia ostala stát' vo dverách. Opýtala som sa jej: „Kde máš bábiku Lucka? ...[?]“ Adam po ňu utekal do kuchyne. Keď sa s ňou vrátil, Lucia mu ju vzala. A začala s ňou behať po kuchyni. Adam ostal stát' a pozeral sa na ňu. Potom za ňou chodil a opakovane hovoril: „Moja. Moja. Moja.“ Lucia behala s bábikou, usmievala sa a vykrikovala: „Moja!“ Adam ďalej hovoril: „Moja, majka [?]. Moja [?].“ Keď Lucia zastala pri dverách, Adam jej bábiku vzal. Lucia protestovala: „[?]“. 	<ul style="list-style-type: none"> – Barborka začala plakať. PM ju zobrala na ruky a začala jej spievať „Hijo, hijo na koničku“. Potom jej dávala ďalšie lieky (kvapky do nosa). Položila na zem a zavolala k sebe Adama. Ten najprv nechcel ísť, ale nakoniec k nej prišiel. PM mu dala lieky (kvapky do nosa). – PM Barborku jemne odtisla a zavolala Luciu, ktorej tiež dala lieky (kvapky do nosa). Barborka začala chodiť po kuchyni a fňukala. – Adam prišiel ku mne a opäť mi dával opraviť auto so slovami „opraviť“. Vyhovela som mu. Opravené si ho vzal a začal do neho dávať malé hračky. Potom s ním hrkal. – Lucia a Adam prišli do spálne tiež a ukazovali na Barborku. Potom utekali do kuchyne a zase naspäť.
--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> – Adam išiel do spálne, vyhodil z neho inú bábiku aj s vecami a vložil tam svoju. – Barborka začala v spálni plakať. PM k nej utekala. Barborka sa zasekla medzi posteľou a oknom. PM k nej išla, vybrala ju a pritúlila. Prihovárala sa jej. Barborka prestala plakať. Potom ju PM zobrala do kuchyne. – Adam kočík zobral a priviezol ho do kuchyne. Začal s kočíkom natriasať (kočíkovať) a prišiel ku mne. Potom začal po kuchyni a spálni zbierať hračky a vkladal ich k bábike do kočíka. Ukazoval mi ich so slovami „aha čo mám“.
S9	10:22	<ul style="list-style-type: none"> – PO priložil Barborke vreckovku na nos a povedal jej: „No, fúkaj nos, fúkaj.“ Barborka silno fúkla a prichytila si vreckovku. PO sa zasmial a povedal jej: „Pekne fúkaš nos, pekne...[?]. Sama si fúkaj. Barborka, sama, sama fúkaj. Pozri, takto...“ PO jej ukázal ako si má chytiť vreckovku do rúk. Barborka si ju chytila a fúkla. Začala sa smiať a PO s ňou. Potom do vreckovky opakovane „fúkala“ – ústami napodobňovala zvuk pri fúkaní do vreckovky. 	<ul style="list-style-type: none"> – Adam si sadol na stoličku ku stolu a natriasal s kočíkom (kočíkoval). – Barborka plakala. Deti hovorili, že plače. PO si ju zobral na ruky a posadil sa s ňou na gauč. Prihovárал sa jej. – PM išla k nim aj s teplou plienkou – chcela dať Barborke zábal na priedušky. Prišli k nim aj Adam s Luciou. Keď PM dávala Barborke zábal na hrdlo, tá začala plakať. PM sa jej prihovárala. Adam a Lucia ukazovali na svoj krk a potom sa chceli dotknúť toho jej. – PO Barborku zobral a išiel do spálne, kde ju uložil. – Lucia išla k PM a ukázala jej hrebeň, ktorým si zahrabla do vlasov – chcela, aby jej PM urobila „copik“. Potom išla s PM k zrkadlu. PM ju česala a Lucia sa obzerala v zrkadle. Keď

	<p>(-)</p> <p>– Adam sedel na stoličke a kýval s kočíkom. PO prišiel zo spálne a povedal mu: „Adam, zroluj pokrovec.“ Sám pri tom odsúval stoličky od stola. Adam mu odpovedal: „De?“ PO sa naňho pozrel a povedal mu: „Ideme vytrepať.“ Adam prišiel k malému pokrovcu v kuchyni a opýtal sa: „Toto?“ PO mu odpovedal: „Hej, no zroluj ho.“ Adam pokrovec zobral a prevrátil ho. PO mu povedal: „Nie! Ále... Som povedal poskladať.“ Zohol sa a začal pokrovec skladať. Adam sa naňho pozrel a opýtal sa: „Ta-ta?“ PO mu odpovedal: „Hej, tak ho stočíš. No pod'. Tak ho stočíš.“ Adam sa k nemu pridal a stočil pokrovec tak, ako mu PO ukázal. Potom mu PO povedal: „A vynes ho vonku.“ Adam sa otočil a utekal s pokrovcom k vchodovým dverám. Keď sa dlho nevracal PO za ním zakričal: „Adam, pod' tu...!“ a išiel za ním. Potom sa spolu vrátili. PO mu povedal: „A ešte druhý pokrovec.“ Adam utekal k druhému pokrovcu. PO mu povedal: „Zroluj ho.“ Adam začal koberec dvíhať. PO mu povedal: „Nie! Nedvíhaj hore, po zemi ho kotúľaj...“. Sklonil sa k nemu a pokrovec opäť stáčali spolu. Keď ho stočili, PO mu povedal: „No, vynes to.“ Adam utekal s pokrovcom k vchodovým dverám. PO odišiel do chodby.</p>	<p>PM skončila, Lucia chcela, aby pokračovala. PM jej vysvetlila, že už je učesaná. Potom jej dala hrebeň a išla do kuchyne. Lucia ostala pred zrkadlom a česala sa ďalej (zahrabávala si hrebeňom do vlasov).</p> <p>– Lucia sa stále obzerala v zrkadle a česala.</p> <p>– PO sa vrátil s Adamom do kuchyne a v ruke držal vysávač. Povedal Adamovi, aby pozbieral hračky – ten ho poslúchol. Adam začal zhŕňať hračky a brať ich všetky naraz – PO mu povedal, aby ich zbieral po jednom. Adam ho poslúchol. PO poodsúval stoličky od stola, zapol vysávač a Adam spolu s ním držal držiak vysávača a spolu vysávali. Pri tom mu PO</p>
--	--	--

			<p>dával inštrukcie čo má ako robiť. Adam ho poslúchal a robil, ako mu PO hovoril.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Lucia išla na WC – PM išla s ňou. Potom PM vyšla a povedala, že Lucia nemá rada, keď je s ňou niekto na WC. Ak je na malej potrebe, tak pri sebe znesie prítomnosť iného, ale keď je na veľkej potrebe, tak pri sebe nikoho neznesie. – Keď Lucia vyšla z WC, pridala sa k PO a Adamovi – s Adamom sa potom striedali pri držaní vysávača.
S10	10:33	<p>(N) – PM odišla. Lucia prišla ku mne a pozerala sa na mňa ako píšem. Začala si niečo mrmlať a potom sa opýtala: „Čo</p>	<ul style="list-style-type: none"> – PM išla do kuchyne a začala variť. Lucia išla k nej. Potom išla k PO a Adamovi a vymenila Adama pri vysávaní. Počas toho Adam stál pri dverách a čakal. Keď PO s deťmi dovysával, odišiel odložiť vysávač. – Adam sa pridal k Lucii a PM. Potom PM otvorila v kuchyni okno a išla do chodby. V okne sa objavila mačka. Deti sa k nej rozbehli. Vyliezli na gauč a opreli sa o rám okna. Pozerali sa na mačku, potom ju chceli chytiť. Keď sa nenechala, privreli okno a v tichosti sa na ňu pozerali cez okno, ako sa chce dostať dnu. Keď odišla, okno opäť otvorili a hľadali ju. Keď sa nevracala, opäť okno zavreli. – Lucia išla ku kočíku. Adam k nemu išiel tiež a chytil ho. Začali sa oň naťahovať (raz si ho k sebe pritiahol jeden, potom druhý), pričom si niečo hovorili, mrnčali a potom aj kričali. PM sa vrátila do kuchyne, prišla k nim, chytila kočík a povedala, že hračiek je dosť, nech sa nehádajú. Potom upozornila Luciu, aby Adamovi nerobila napriek. Chytila ju za ruku a viedla ku stolu, kde jej dala ďalšie lieky. – Adam sa hral s kočíkom. PO sa vrátil do kuchyne a dal mu inštrukcie, aby rozložil pokrovce, ktoré predtým vyprášili. Adam ho poslúchol. Lucia bola pri PM a rozprávala sa s ňou.

		<p>robíš?“ Odpovedala som jej: „O tebe píšem.“ Lucia sa usmiala a opäť sa opýtala: „Čo robíš?“ Odpovedala som jej: „O tebe píšem.“ Chvíľu na mňa pozerala a opäť sa ma opýtala: „Čo robíš?“ Odpovedala som jej: „Píšem. A ty čo robíš?“ Lucia mi niečo nezrozumiteľné odpovedala. Opýtala som sa jej: „Hráš sa?“ Odpovedala mi: „Áno.“ Opäť som sa jej opýtala: „S čím sa hráš? Ukáž, ja nevidím. S čím sa hráš?“ Lucia sa obzrela a išla po Adamove autíčka.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Počas môjho rozhovoru Adam opäť vyliezol na gauč a oprel sa o rám okna. Keď som mu povedala, aby odtiaľ zliezol, neposlúchol ma a niečo mi nezrozumiteľne hovoril. Potom prišiel PO a povedal mu, aby opäť otvoril okno a zliezol dole. Ostal sedieť na gauči. Do kuchyne prišla PM a zatvorila okno. Adam začal napodobňovať mňaučanie mačky a zliezal z gauča. Lucia v rukách držala Adamove autíčka a pozerala sa na PR.
S11	10:46	<ul style="list-style-type: none"> – Adam zliezol z gauča a prišiel ku mne. Snažil sa vyštverat' na moju stoličku. Obrátila som sa k nemu a povedala: „Čo ty robíš? Spadneš. Dole nôžku!“ Adam ma neposlúchol a hovoril: „Nepadnem“. Ďalej som mu hovorila: „Dole nôžku!“ Adam nepočúvol, stále sa na mňa pozeral a hovoril: „Nepadnem“. Odpovedala som mu: „Nepáči sa mi, že toto robíš. Dole nôžku!“ ...Adam mi hovoril: „Páči“. Odpovedala som mu: „Nepáči.“ Odpovedal: „Páči.“ To sa zopakovalo ešte dva krát. Povedala som mu: „Adam, spadneš.“ Odpovedal mi: „Nepadnem.“ Povedala som sa mu: „Ukáž mi, kde máš auto.“ Adam zoskočil z mojej stoličky a utekal si po auto. Pritom hovoril: „Aha! Tu je!“ Potom pribehol ku mne a ukázal mi 	<ul style="list-style-type: none"> – Do kuchyne prišla PM a povedala Adamovi, aby zliezol z okna. Poslúchol ju. – S PR som sa neformálne rozprávala.

ho. Opýtala som sa ho: „Ukáž mi, ako sa s ním vieš pekne hrať.“ Adam povedal: „Húka.“ Povedala som mu: „Ukáž, ako sa s ním vieš pekne hrať.“ Odpovedal: „Húka... Baterky.“ Opýtala som sa ho: „Baterky? Ja nemám baterky.“ Adam povedal meno biologického syna PR. Opýtala som sa Adama: „On má baterky? Ale ja nemám baterky. Musíš sám posúvať. No, ukáž, ako sa vieš hrať s autíčkom.“ Adam pri mne stál a pozeral sa na auto, ktoré držal v ruke. PM mu povedala: „Adam, ale keď si púšťaš autíčko ono samo nechodí.“ Adam sa na ňu pozrel a povedal: „Nejem.“ PM sa ho opýtala: „Nevieš? A ty si také bábätko malé, čo sa nevie s autíčkom hrať? No, ta ťa dáme do postelôčky, tam spinkať pôjdeš k Barborke. Také malé bábätká, čo sa nevedia hrať s autíčkom spinkajú teraz. Ideš spinkať?“ Adam jej odpovedal: „Nie.“ PM k nemu išla a hovorila: „No pod spinkať.“ Adamovi auto spadlo na zem a cúvol. PM sa k nemu sklonila a hovorila mu: „No tak pekne ukáž ako sa pekne púšťa autíčko. No ukáž či si bábätko, či nie si bábätko. No ukáž.“ Adam auto pustil. PM povedala: „Nó, vidíš.“ PM išla po Luciu, zobrala ju, priviedla k Adamovi a posadila ju k nemu na zem. Povedala: „Nech sa páči Lucka, tu si sadni a posúvaj si tiež autíčko.“ PM im ukázala ako si majú navzájom posúvať auto a odišla.

- Deti si navzájom posúvali auto a pritom sa rozprávali (nerozumela som im). O nejaký čas sa Adam postavil na štyri a išiel na druhú stranu kuchyne. Potom sa popod stôl vrátil a strašil (vrčal na) Luciu. Lucia vyskočila na gauč. Adam išiel k nej a schoval sa pod gauč. Striedavo spod neho vykukoval a skrýval sa. pritom hovoril: „Tu som.“ alebo „Haló, teta.“ A smial sa. Lucia sa k nemu pridala – schovala sa k Adamovi pod gauč a tiež spod neho na mňa vykukovala. Deti sa pri tom smiali a rozprávali. Potom začali vrčať (napodobňovali auto) –

	<ul style="list-style-type: none"> - PM išla k hračkám a povedala Lucii: „Lucka, pod' poskladať ten vláčik. No pod' poskladať.“ Lucia k nej išla, zobrala si vláčik a skladala ho (na drevené kolíky vkladala kocky). PM jej pomáhala. Adam ďalej šteká. PM mu povedala: „Ale taký psík už je nepríjemný. Keď ideme po meste a taký psík na nás šteká, tak sa ho bojíme. A sme z neho smutný. To už je nepríjemné toto.“ Adam vstal a hovoril: „Ne toto.“ PM mu hovorila: „Veru neni.“ Adam jej hovoril: „Ne havo. Ne havo.“ Potom išiel ku kočíku, vyberal z neho hračky a ukazoval ich PM. 	<p>Adam začal ako prvý.</p> <ul style="list-style-type: none"> - O nejaký čas Adam vyšiel spod gauča a začal ma strašiť (vrčať na mňa). Pridala sa k nemu aj Lucia. Potom Adam začal na mňa štekať. Lucia sa k nemu opäť pridala. Tvárila som sa, že som sa zľakla. Deti sa smiali a pokračovali v štekaní. - PM im povedala, aby boli mačiatka. Lucia začala mňaukať, ale Adam pokračoval v štekaní. Lucia sa k nemu opäť pridala. PM im povedala, aby prestali. Lucia ju poslúchla, ale Adam ďalej štekal. <ul style="list-style-type: none"> - Do kuchyne prišiel PO a rozprával sa s PM. Lucia začala opäť štekať. PM sa k nej otočila a povedala: „Nesmie sa to.“ Lucia prestala. - Adam vyberal z kočíka hračky. PM sa s ním rozprávala. Adam jej odpovedal. Potom si zobral skladací vláčik, prišiel ku mne a ukazoval mi ho – prstom ukazoval na kolík, na ktorý sa vkladajú kocky. - Lucia si vzala svoju bábiku s vlasmi a pustila hudbu na zvukovej hračke. Potom začala tancovať aj s bábikou. - Adam bol stále pri mne a ukazoval mi skladací vláčik – ukazoval na dierku z kolíka a hovoril: „neni“ (myslel tým ďalšiu časť vláčika, ktorá sa dá napojiť). Vyzvala som ho, aby mi ukázal, ako sa vie s vláčikom hrať. Adam si kľakol na zem
--	---	--

	<p>– Adam prišiel k PM a hovoril: „Penička ide.“ PM sa ho opýtala: „Pesnička ti ide? Zatancuj.“ Adam začal tancovať. PM k nemu prišla a chytila ho za boky. Hovorila mu: „Aj s bokmi.“ Adam sa usmial a začal vrtieť bokmi. PM sa naňho usmievala a hovorila: „Sranda? Daj ruky v bok.“ Adam ju poslúchol a ďalej tancoval.</p> <p>– K Adamovi prišla PM. Zobrala hračku zo stola, sklonila sa k Adamovi a hovorila mu: „Adam, počul si, ako teta povedala nie? Si počul?“ Adam pozeral na hračku. PM sa ho ďalej</p>	<p>a vláčik posúval. Pritom niečo hovoril (nerozumela som mu). Niekedy sa opýtal: „Tak?“ Pritakala som mu. Potom sa vrátil a hovoril: „Kde je kolik? Tu neni.“ Stále to opakoval.</p> <p>– Lucia si sadla na zem a začala česať bábiku. Pritom si niečo pre seba hovorila.</p> <p>– Adam zobral vláčik zo zeme a postavil sa na gauč. Niečo nezrozumiteľne hovoril. Lucia sa k nemu otočila a povedala mu: „Prestaň.“ Potom sa vrátila k svojej činnosti. Adam skladal vláčik na ráme okna. Potom si sadol a púšťal si zvukovú hračku.</p> <p>– PM hovorila, že Adam je práve v období vzdoru a zvykne im odvrávať a presadzovať si svoj názor.</p> <p>– Lucia išla do chodby a postavila sa pred zrkadlo, ktoré bolo na kúpeľňových dverách. Obzerala sa. Potom začala búchať na dvere a opakovane sa pýtala PO: „Čo robíš?“</p> <p>– PM išla ku kuchynskej linke a povedala Lucii, aby prestala klopať na kúpeľňové dvere. Lucia tam ostala stáť.</p> <p>– Adam prišiel ku mne aj so zvukovou hračkou a ukazoval mi na nej postavičku dievčatka. Hovoril: „Babika.“ Potom chcel dať zvukovú hračku na stôl, kde bolo nahrávacie zariadenie. Povedala som mu, aby to nerobil, ale on hovoril „nie“. Ďalej na nej púšťal hudbu a stláčal gombíky zvieratiek. Položil ju na stôl.</p>
--	---	--

pýtala: „Hmm? Počul si ako teta povedala nie?“ Adam ticho stál. PM sa ďalej pýtala: „Sa pýtam, či si počul, že teta povedala nie.“ Adam sa jej snažil vytrhnúť. PM ho zadržala a hovorila mu: „Počul si?“ Adam zamrňal a povedal: „Nie tu“. PM mu ďalej dohovárala a žiadala od neho, aby sa na ňu pozeral. Adam jej niečo nezrozumiteľne odpovedal. PM mu povedala: „Tak potom sa tu nemôžeš hrať. Keď ty nechceš a teta si nepraje, aby si to robil, tak potom odložíme hračku a ty si nájdeš inú.“ Adam ticho stál a pozeral sa na hračku. PM sa ho niekoľkokrát opýtala: „Súhlasíš?“ Adam jej neodpovedal. PM sa ho opýtala: „Môžem odložiť hračku?“ Adam pokýval hlavou a povedal: „Nie“. PM mu povedala: „No tak si tu pekne sadkaj... [?]“ PM usadila Adama na zem a položila vedľa neho hračku. Povedala mu: „[?] Dobre. [?]“

- PM mu ešte raz vysvetlila, prečo nemôže dávať hračku na stôl. Potom od neho odišla a začala sa rozprávať so mnou – zhovárali sme sa o deťoch a ich hre. Podľa PM sa vie Lucia vyhrať aj sama, aj keď bola maličká a k nim prišla, vyhrala sa s rukami. Aj Adam sa vie vyhrať, ale musí mať nové podnety. Počas nášho rozhovoru sedela Lucia na zemi a v tichosti česala bábiku.
- Zrazu si Adam ľahol na zem a pritisol si k dlážke tvár. V ústach mal prst. PM povedala, že tak robí, keď chce pritúliť a nevie, ako to má pomenovať. On sám si žiada pritúlenie zhruba každé dva dni. Keď to ležanie na dlážke trvalo dlhšie, PM k nemu prišla, prihovorila sa mu a zdvihla ho zo zeme. Adam začal hovoriť ako bábätko. PM ho upozornila, že to robia bábätká a že sa to nepatrí. Že on vie aj pekne rozprávať. Adam jej povedal, že sa hanbí. Potom sa spolu začali rozprávať.
- Lucia stále sedela na zemi s bábikou. Začala sa česať – točila si vlasy a chcela si dať na ne gumičku. Potom sa postavila

			<p>a utekala k zrkadlu. Točila si vlasy pred ním.</p> <ul style="list-style-type: none"> – PM sa rozprávala s Adamom (ukazoval jej, čo má v ruke, hovoril rôzne slová a PM ich po ňom opakovala, potom si niečo šepkali, čo robí PO a pod.). Ako PM chodila, Adam chodil za ňou.
S12	11:09	<ul style="list-style-type: none"> – Adam chodil okolo PM. Tá mu niečo dala do ruky (šálka s čajom?). Adam to ochutnal a povedal: „Čo to je?...To čípe.“ PM mu odpovedala: „Kyslé to je. Citrónik máš.“ – Do kuchyne prišla Lucia a opýtala sa PM: „Oco čo robí?“ PM jej odpovedala: „Oco čo robí? Sprchuje sa.“ – Lucia prišla ku mne a opýtala sa ma: „Vrabše.“ Opýtala som sa jej: „Čo hovoríš?“ Lucia mi odpovedala: „Toto vaše.“ Opýtala som sa jej: „Čo vaše?“ Lucia stála pri mne s rozstrapatenými vlasmi a v ruke držala gumičku do vlasov. Povedala: „Robiť [?].“ Opýtala som sa jej: „Dala si si dole gumičku?“ Lucia sa na mňa pozerala a pýtala sa ma: „Čo robíš?“ Odpovedala som jej: „Píšem.“ Ona sa ma znovu opýtala: „Čo?“ Odpovedala som jej: „Píšem. Aj ty budeš, keď pôjdeš raz do školy.... Alebo chceš aj ty písať?“ Lucia mi odpovedala: „Áno.“ – Povedala som Adamovi: „Umy si rúčku.“ Adam sa pozeral na mňa a povedal mi: „Nie.“ Usmial sa. Povedala som mu: „Máš škaredú.“ Adam sa otočil a ukazoval prst Lucii. Povedal jej: „Aha!“ Potom vyliezol na gauč a sadol si naň. Prstom vyberal 	<ul style="list-style-type: none"> – Lucia stála pred kúpeľňovými dverami a opakovane sa pýtala PO čo robí. – PM začala telefonovať. – Počas môjho rozhovoru prišiel ku mne aj Adam a ukazoval mi zašpinený prst od cukru, ktorý vytrel zo šálky, v ktorej mal čaj. Stále mi hovoril „Aha!“ a snažil sa upútať moju pozornosť.

zvyšky cukru zo šálky. PM išla k nemu a zobrala mu šálku z ruky. Vrátila sa ku kuchynskej linke. Adam z gauča zliezol, išiel za ňou a hovoril jej: „Mami, ešte cem.“ PM ďalej telefonovala. Adam začal dupať nohami a opakovane kričať: „Éče cem!“ PM pripravovala šálku čaju pre Luciu. Adam ďalej dupal a kričal: „Éče cem. Éče cem!“ PM podala šálku Lucii. Lucia si ju vzala a začala piť. Adam k nej prišiel a povedal jej: „Moja.“ Lucia mu oponovala a šálku si chránila a hovorila mu: „To moja.“ Adam ďalej kričal: „Moja!“ PM sa naňho pozrela a povedala mu: „Teraz Lucka bude piť, počkaj!“ Adam prestal. Lucia ďalej pila čaj. Adam sa otočil k PM a hovoril jej: „Mne!“ PM dotelefonovala a otočila sa k Adamovi. Povedala mu: „No, čo? Adam počúvaj ma. Lucka prišla tu a veľmi si pýtala čaj. Som povedala, že jej dám. Vydrž!“ Adam opakovane hovoril: „Nie! Nie!“ PM mu povedala: „Mal si plný pohár a len preto, aby si sa nenudil, nebudeme toľko nalievat.“ Adam hovoril: „Cem. Cem.“ PM mu hovorila: „Ja viem, že ešte chceš...“

- PM dala Adamovi šálku s vodou. Keď sa z nej Adam napil, odmietol ju. PM mu povedala: „Aha, čo to znamená? Smädný nie sme. No pi. Keď chceš piť, tak vypiješ aj čistú.“ Adam jej šálku vracal a hovoril: „Ne to.“ PM sa ho opýtala: „Môžeme odložiť?“ Adam prikývol (áno). PM mu šálku vzala a dala do dresu.
- Lucia išla k PM a chodila okolo nej. Adam sa k nej pridala. Lucia niečo robila (nevidela som to cez stôl) a nezrozumiteľne hovorila. PM sa k nej otočila a opýtala sa: „Viacej sa predvádzať nevieš?“ Lucia sa usmiala a povedala jej: „Nie.“ PM jej odpovedala: „Tak to som rada, že viacej sa predvádzať nevieš.“

- PM mu navrhla, aby sa išiel hrať.
- Lucia dala PM šálku a išla k svojej bábike.

	<p>– Adam zobral gumičku do vlasov a išiel s ňou ku košu. Natiahol ruku, akoby chcel gumičku vyhodit' a pozeral sa na mňa a PM. PM mu povedala: „Jéj, aké bábätko! Adam sa predvádza. Vieš dobre, že to nepatrí do koša.“ Adam stiahol ruku.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Lucia išla ku gauču a vyliezla naň. Keď si sadla, vyhadzovala nohy do vzduchu a potom z neho zliezla. Opakovala to niekoľkokrát. – Adam bol pri PM, ktorá umývala riad, a pozeral sa na ňu. PM naňho frkla vodu. Adam sa zasmial. PM si k nemu čupla a Adam sa k nej pritúlil. PM sa mu prihovárala. – Lucia začala opakovane behať od gauča ku kuchynským dverám a späť. – PM dala deťom sirup. Lucia pokračovala v behaní. Adam chodil okolo PM a rozprával sa s ňou (ukazoval jej tanierik a pýtal sa jej, či ho môže odložiť). – PM začala vyberať veci z tašky a ukladať ich do mrazničky. Deti k nej prišli a hovorili na mrazničku „mokré“. Keď PM skončila, spolu s ňou zatvárali jej dvierka. PM ich upozorňovala, aby ich zatvárali pomaly. Poslúchli ju. <ul style="list-style-type: none"> – Adam si stál pred kuchynský stôl a začal dupať nohami. PM povedala, že keď chce na seba upozorniť alebo dať o sebe vedieť, začne dupať. – Lucia išla k PM, ktorá stála pri chladničke a pýtala sa na ruky. PM ju vzala. Lucia sa k nej začala túliť. Prišiel k nim aj Adam a celý čas kričal: „Ja! Ja!“ PM si čupla, oprela sa o dvere, na jedno koleno si vysadila Luciu a na druhé Adama. Obaja sa k nej túlili. – S PM sa začali hrať, že sú na mori a je vlnobitie – hýbala kolenami. Potom im povedala, aby začali veslovať – deti začali hýbať rukami a napodobňovali veslovanie. Pritom sa smiali.
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none">- PM ich zložila na zem. Adam začal utekať. Lucia utekala za ním. Začali sa naháňať a hrať na skrývačku – Lucia sa skrývala v obývačke a Adam ju hľadal – behal z kuchyne do obývačky a späť. Zakaždým zavrel na obývačke dvere. Opakoval to 6 – 7x. Potom sa z obývačky spustil plač. Adam opäť zavrel na obývačke dvere a utekal do kuchyne. PM sa ho opýtala, čo sa stalo. Neodpovedal jej a utekal späť do obývačky. Plač prestal.- Adam príbehol do kuchyne. PM ho zastavila a vrátila sa s ním do obývačky, kde zisťovala, čo sa stalo – deti sa pri behu zrazili. PM prišla s Adamom do kuchyne. Adam kašlal. PM mu povedala, že už viacej behať nemôže.- Lucia prišla do chodby – PM ju volala do kuchyne. Lucia sa vrátila späť do obývačky.- PM priviedla Adama ku gauču a dala mu bábiku. Povedala mu, nech sa s ňou hrá. Adam ju poslúchol. Chytil ju za vlasy, a chcel jej dať gumičku. PM sa k nemu otočila a vysvetlila mu, že bábiku tak držať nemôže. Ani ona jeho tak nečeše. Adam sa začal zlosťovať a mrnčať. Mračil sa. PM dodala, že sa na ňu hnevá, lebo sa mu nepáči, že ho chce poučiť ako sa má hrať.- PM sa k nemu otočila a pomaly sa približovala. Usmievala sa. Adam sa začal smiať a vyskočil s bábikou na gauč. Potom vykrikoval: „Aha!“ Keď nikto nereagoval, hodil hračku na zem. PM mu povedala, že na takéto správanie nebude reagovať. Nebude sa s ním rozprávať, keď bude rozhadzovať a robiť zlosť. Adam hovoril, že on nerobí zlosť a utekal do obývačky za Luciou.
--	--	---

S13	11:31	<p>– Adam pribehol do kuchyne. PM mu povedala: „Chod', zavolaj Lucku a povedz jej, že vám dám jablčko.“ Adam sa jej opýtal: „Hej?“ a utekal s krikom za Luciou do obývačky. O chvíľu pribehol späť, postavil sa ku mne a hovoril: „Zavolaj. Zavolaj.“ Opýtala som sa ho: „No však ju zavolaj.“ Odpovedal: „Nie.“ Opýtala som sa ho: „Prečo?“ Niekoľkokrát za sebou povedal: „Ty zavolaj.“ PM mu povedala: „Tvoja kamarátka to je. Ty zavolaj.“ Adam sa na ňu pozrel a hovoril: „Nie. Moja nie.“ PM sa zasmiala. Adam hovoril, že ju nejde zavolať. PM mu povedala: „Zavolaj ju a potom vám dám jablčko.“ Adam hovoril: „Nezavolam.“ PM sa ho opýtala: „Chceš jablčko?“ Adam odpovedal: „Ano.“ PM mu povedala: „Tak zavolaj Lucku.“ Adam s krikom utekal do obývačky za Luciou. Bolo odtiaľ počuť krik. Adam pribehol späť do kuchyne. PM si k nemu čupla a opýtala sa ho: „Nechce ťa počúvať?“ Adam jej odpovedal: „Nie.“ PM sa ho opýtala: „Čo teraz urobíme?... Čo teraz urobíme, keď ťa Lucia nechce počúvať?... Čo teraz urobíme?“ Adam pri nej stál a nič nehovoril. Potom povedal: „Pod' tuuu...“ Ďalej ticho stál. PM ho povzbudzovala: „Čo?“ Adam pokrútil hlavou (nie). PM mu hovorila: „Akože nie? Ved' spolu budete papať. Musíš aj ju zavolať.“ Adam utekal späť do obývačky za Luciou.</p> <p>– Adam začal jesť jablko. Lucia sedela za stolom a obzerala sa. Nejedla. Adam hovoril: „Ja mám supku.... Mám kupku.“ PM varila a hovorila mu: „Máš, máš.“ Adam povedal: „Hablko....“</p>	<p>– PM išla za deťmi do obývačky. Lucia ležala na zemi. PM k nej prišla, prihovárala sa jej a začala ju štekliť pod svetrom. Lucia sa začala smiať a natiahla k nej ruky. PM ju zobrala na ruky a zanesla do kuchyne. Tam ju posadila za stôl. Adam za nimi pribehol a posadil sa k stolu. PM im dala tanieriky s jablčkami – Lucia ich mala už ošúpané a nakrájané (nechce jesť jablko so šupkou), Adam dostal celé.</p>
-----	-------	---	--

		Hablko“. Potom sa otočil k Lucii, ukázal na ňu a hovoril jej: „Čo nepapáš?“ Lucia ticho sedela a obzerala sa. Adam ďalej jedol.	<ul style="list-style-type: none"> – Neformálne som sa rozprávala s PM.
S14	11:40	<ul style="list-style-type: none"> – Lucia sedela, hrala sa s rukami a pozerala sa okolo seba. Adam jej povedal: „Papaj, aj ja papam.“ Lucia sa ďalej obzerala. Povedala som Adamovi: „Šikovný.“ Adam prikývol (áno) a hovoril: „Hej. Áno.“ 	<ul style="list-style-type: none"> – Deti sedeli za stolom. Adam jedol jablko a sem tam niečo povedal. – Adam hovoril, že Lucia nechce jesť. S PM sme sa neformálne rozprávali. – Adam si sadol na stoličku. Vykrikoval, že Lucia nechce jesť. PM ho upozornila, aby si sadol a venoval sa jedeniu. – Pokračovali sme v neformálnom rozhovore. Pridal sa k nám aj PO – podľa nich Lucia vždy je takto pomaly. PO sa jej opýtal, či chce jablko. Lucia pokrútila hlavou (nie). – S PR sme pokračovali v neformálnom rozhovore. – Adam sa postavil s jablkom na stoličku a celý sa oprel o stôl. PM k nemu prišla a upozornila ho, aby si poriadne sadol a jedol. Adam ju neposlúchol. PM mu povedala, že už má dosť a zobrala pred neho tanier aj s jablkom. Adam začal mrnčať. Keď PM neustúpila, Adam si sadol späť a pokračoval v jedení. – S PR sme pokračovali v neformálnom rozhovore. – Lucia sedela za stolom a zívala. Prihovárala som sa jej, ale ona sa na mňa len usmievala a hrala sa s rukami. Adam hovoril, že má jablko.
S15	11:51		<ul style="list-style-type: none"> – Adam zliezol zo stoličky a išiel zahodiť zvyšky jablka do koša. PM ho pristavila pri kuchynskej linke a povedala mu, aby si umyl ruky. Poslúchol ju.

		<ul style="list-style-type: none"> - Adam išiel k Lucii. Usmieval sa na ňu, škeril sa a chytil ju za líca. Potom zobral svoju stoličku a prisunul si ju k jej. Sadol si vedľa nej a hovoril jej, aby jedla. Potom sa jej snažil zobrať jablko. PM povedala, že je pre neho nepochopiteľné, že niekto nechce jesť. - PM Adamovu stoličku odsunula a upozornila ho, aby Luciine jablko nechytal. Adam mrnčal. PM mu dohovárala. Adam ticho sedel a mračil sa. PM mu niekoľkokrát stlačila nos. Potom mu ho chytila a spievala pesničku „Ide vláčik ši-ši-ši“. Potom ho vzala za ruku a doviedla k bábike. Adam si bábiku vzal, išiel s ňou do chodby a potom sa vrátil späť do kuchyne. Pritom bábike spieval. PM ho povzbudzovala a predspievala mu. - Lucia začala jesť jablko, ktoré mala pred sebou a pridávala sa k spevu PM a Adama. - Adam pustil bábiku na zem. PM sa ho opýtala, či aj ona ho tak nechá spadnúť na zem. Adam sa zohol a zdvihol bábiku za vlasy zo zeme. PM sa ho opýtala, či ho tak drží aj za vlasy. Adam bábiku zobral a posadil ju na gauč. Potom si zobral knižku, sadol si ku mne za stôl a ukazoval mi obrázok – na auto hovoril „mačička“. Povedala som mu, že to nie je mačička. Adam povedal, že je to auto. PM sa so mnou začala neformálne rozprávať. Adam pri mne stále vykrikoval auto. Potom hovoril „tačiky“. Keď som nereagovala, zišiel zo stoličky a išiel na WC. PO išiel za ním. - Lucia sedela za stolom a v tichosti pomaly jedla. PO sa vrátil do kuchyne. S PR sme sa začali neformálne rozprávať. PO odišiel. Lucia sa hrala s jablkom a tanierikom. PM ju upozornila, aby jedla – prišla k nej, zobrala jej z ruky tanierik a položila ho na stôl. Upozornila ju takto ešte 2x. S PM sme pokračovali v neformálnom rozhovore. - PM išla za Adamom na WC. Zašpinil záchodovú misu a snažil
--	--	---

		<p>sa to utrieť – celý sa zašpinil. PM ho vyhrešila a zaviedla do kúpeľne, kde ho umyla.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Lucia sedela za stolom a hovorila, že „papá“. PO prišiel k nej a prihovárал sa jej. Potom išiel za Adamom a PM. – Adam prišiel do kuchyne a skrýval sa za dvere. Lucia opakovane hovorila, že je pokakaný. Za Adamom prišla PM a privrela dvere. Za nimi si k Adamovi čupla a vysvetľovala mu, že keď bude chcieť ísť na budúce na WC, musí ich zavolať. Adam prikyvoval (áno). – Lucia zišla zo stoličky a pribehla k nim. Otvorila privreté dvere. PM ju poslala späť ku stolu a dvere opäť zavrela. Potom pokračovala vo vysvetľovaní. Lucia sa vrátila ku stolu a jedla jablko. Pritom niečo nezrozumiteľne hovorila. – Adam prišiel do kuchyne a oznamoval nám, že sa pokakal. PM prišla za ním a povedala mu, že sa nemá čím chváliť. Potom ho poslala po plienku. Adam išiel do skrinky pri dverách a vybral z nej plienku. Posadil sa na gauč. Čakal na PM, aby mu plienku založila. PM mi vysvetľovala, čo sa stalo. Potom sa Adama opýtala, či si plienku nezaloží sám. Adam povedal, že nie. PM sa naňho usmiala. – Lucia zišla zo stoličky a išla k PM. Ukázala jej špinavé ruky. PM sa jej opýtala či už zjedla a potom ju pochválila. Zdvihla ju k dresu a umyla jej ruky. Lucia opakovane hovorila, že „papala“. Potom ju PM zložila a povedala jej, aby si utrela ruky. Lucia sa otočila a išla si utrieť ruky do uteráka. Potom ho zvesila a začala s ním chodiť po kuchyni. Nakoniec išla ku gauču a utierala ním bábikine ruky. Pritom si niečo nezrozumiteľne hovorila. – PM si Adama zavolala k sebe. Povedala mu, aby si plienku zobral so sebou. Adam k nej pribehol aj s plienkou. PM mu ju založila a opäť mu vysvetľovala, že ju na budúce musí zavolať. Adam pri nej ostal a pozeral sa, čo robí (varila).
--	--	---

			<ul style="list-style-type: none"> - PO prišiel do kuchyne a sadol si na gauč. Adam k nemu prišiel a pritúlil sa. Niečo mu nezrozumiteľne hovoril. PO mu odpovedal. Adam si sadol PO do lona. Potom si mu sadol na koleno a hovoril mu, že chce „na koňa“. PO mu vyhovel. PO dvíhal koleno a vydával zvuky ako kôň. Adam ich po ňom zopakoval. Potom mu PO povedal, aby napodobnil zvuk kravy. Adam ho poslúchol a povedal „múúú“. PO mu pritakal a opakoval po ňom. Potom sa ho opýtal, ako robí kohút. PO vydal adekvátny zvuk a Adam to po ňom zopakoval. To sa opakovalo aj pri napodobňovaní sliepky – PO zvuk napodobnil a Adam ho zopakoval. Potom PO začal spievať pesničku o kohútovi a sliepke. Adam sa smial. Potom pokračovali v napodobňovaní kačky - Lucia stála pri nich a stále bábike „utierala“ ruky.
S16	12:15	<ul style="list-style-type: none"> - PO sa opýtal Adama: „A ja som kto?“ Adam odpovedal: „Oko.“ PO mu povedal: „Oko? Oko máš v hlave.“ Adam povedal: „Nie.“ PO mu povedal: „Hej.“ Adam povedal: „Nemam ve. Tú“ a ukazoval prstom na svoje oko. PO mu povedal: „Že má oko v hlave?“ Adam hovoril: „Niéééé. Tú“ a ukazoval na svoje oko. PO mu povedal: „No, tam máš oko.“ Adam povedal: „Oko.“ PO ukázal na Adamovu hlavu a povedal mu: „A toto je čo? To je hlava. Tak je oko v 	<ul style="list-style-type: none"> - Lucia prišla ku mne a ukazovala mi uterák – hovorila pri tom „Ja mám uterák“. Potom sa otočila a išla k PO a Adamovi. - Adam a PO pokračovali v hre. Napodobňovali somára („i-á“), slon (Adam najprv povedal „múúú“). Lucia sa k nim pridala. Keď napodobňovali slona, PO im ukázal, aby si jednou rukou chytili nos a druhú cez ňu preložili. Potom vydávali určité zvuky. Deti ho napodobňovali. PO ich opravoval a keď to urobili správne, pritakal im. Keď skončili, prosili ho, aby pokračoval.

	<p>hlave?“ Adam odpovedal: „Nie.“ PO mu povedal: „Je oko v hlave.“ Adam povedal: „Nie tu.“ PO sa ho opýtal: „Ale ako sa ja volám?“ Lucia povedala: „Ocko.“ PO povedal: „Ocko. Tak, správne. Žiadne oko.“</p> <p>– Lucia sedela v lone PO a stále dookola hovorila „ocko“. PO sa jej opýtal: „Prosím?“ Lucia sa povedala: „Prosím.“. PO sa zasmial. Lucia povedala: „Ty ma ocko.“ PO sa jej opýtal: „A čo robí tvoj ocko?“ Lucia odpovedala: „Ty si kto?“ PO jej povedal: „Ja budem profí ocko a tvoj pravý bude bio.... Máme to podelené.“ Lucia povedala: „De ocko.“</p>	<p>– Adam vyliezol na gauč a postavil sa za PO. Chytil ho okolo krku. PO mu povedal, aby zišiel dole. Adam vymýšľal. Nakoniec zišiel dole.</p> <p>– Lucia zliezla z lona PO a išla ku skrinke. Niečo si pre seba hovorila.</p> <p>– Adam sa postavil pred PO. Ten mu povedal, aby niečo zaspieval. Adam začal afektovane spievať nejakú melódiu. PO si ho postavil pred seba. Pozeral sa naňho a začal mu spievať pesničku „Pec nám spadla.“ Adam začal spievať a pozeral na okno. PO od neho žiadal, aby sa na neho pozeral. Adam to nevydržal. PO mu povedal, aby sa na neho pozeral. Adam odmietol. PO ho posielal za dvere. Adam začal vymýšľať a vzdorovať – pozeral poza dvere, hovoril, že sa bojí a pod. PO išiel k nemu a chcel zatvoriť dvere. Adam začal kričať. PO sa ho opýtal, či bude počúvať. Adam prikývol (áno). PO si sadol na gauč a pritiahol si Adama k sebe. Povedal mu, aby sa na neho pozeral. PO spieval slová a Adam ich po ňom opakoval. Pridala sa k nim Lucia.</p> <p>– PO si deti postavil pred seba a povedal im, aby sa chytili – ukázal im ako – a že sa zahrajú „Kolo, kolo mlynské“. PO začal spievať pieseň. Lucia a Adam sa chytili a začali sa točiť, ukazovať rukami gestá podľa pravidiel piesne a opakovať</p>
--	---	--

			<p>slová po PO. Pritom sa na mňa pozerali a usmievali sa. To sa zopakovalo 2x. Rovnako si zaspievali a zatancovali hru „Čierna Mary“ – 2x.</p>
S17	12:24	<p>– Deti prišli do kuchyne a začuli moje meno. Lucia sa ma niekoľkokrát za sebou opýtala: „Ty si Katka?“ Odpovedala som jej: „Katka som. A ty sa voláš ako?“ Lucia mi odpovedala: „Lucka.“ Povedala som: „Lucka.“ Lucia povedala: „Ja ne som Katka.“ Povedala som jej: „Ty nie si Katka. Ja som Katka.“ Lucia povedala: „Ano.“</p>	<p>– PO sa detí opýtal, či chcú pokračovať. Obaja súhlasili a Adam navrhol hru „Kolo, kolo mlynské“. PO začal opäť spievať „Čierna Mary“. Deti začali tancovať a opakovať slová po PO. Keď skončili, Adam opäť žiadal PO, aby sa hrali „Kolo, kolo mlynské“ – opakovane hovoril „kolo“. PO mu vyhovel. Deti začali tancovať.</p> <p>– Do kuchyne prišla PM a nechala otvorené dvere. Za ňou vošla mačka. Deti začali výskat’ a utekali za ňou. PM odišla von.</p> <p>– PM povedala Adamovi, aby odniesol kôš do vnútra. Adam ju poslúchol a keď urobil, čo chcela, utekal späť.</p> <p>– Deti boli pri PM na verande, ktorú zametala. Išiel k nim aj PO. Potom sa vrátil do kuchyne, kde sme sa neformálne rozprávali.</p> <p>– Deti aj PM sa vrátili do kuchyne. Prišli ku mne a niečo sa ma nezrozumiteľne pýtali. Mačka sa vrátila do chodby. Keď ju deti zbadali, utekali za ňou. PR ich zavolali späť.</p> <p>– Lucia mi hovorila, že sa chce obuť. PM jej povedala, aby ostala v kuchyni. Lucia stále chcela, aby som ju obula – hovorila: „Ja cem obuť.“ – chcela ísť von.</p> <p>– Lucia niekoľkokrát povedala, že chce kresliť – „cem kresliť“. Adam sa k nej pridal a opakovane vykrikoval „cem tesliť“. Zo svojho pozorovacieho zošita som vytrhla niekoľko papierov a dala ich Adamovi. PM priniesla na stôl farbičky. Opýtala</p>

		<p>som sa Lucii čo mi nakreslí – povedala, že slniečko – „slnečko“. PM sa jej opýtala, akú farbičku potrebuje na slniečko. Adam behal okolo PM a chcel dosiahnuť na farbičky. PM ho upozornila, aby prestal. PM doniesla strúhadlo a začala strúhať farbičky.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Adam si chcel nechať všetky papiere. PO mu ich vzal a dal mu jeden. Adam ich chcel pritiahnúť späť. PO mu to nedovolil so slovami, že ešte nič nenakreslil, tak mu stačí jeden papier. Adam sa na papiere pozeral a dookola hovoril „tu bude“. PO mu hovoril, aby nakreslil kruh. Adam stále žiadal všetky papiere. PM mu povedala, že papiere sú pre všetkých. PO si papiere zobral a začal na jeden z nich kresliť. Adam začal mrnčať. PO mu povedal, že mu nakreslí opicu. Začal kresliť. Adam a Lucia sa na neho sústredene pozerali. Keď skončil, Lucia začala kresliť vlastný obrázok – v tichosti. – Adam sa pozeral, ako ostatní kreslia. Potom začal kresliť aj on – žltou farbičkou. Tá zanechávala slabé čiary, tak začal hovoriť: „mamka neide“ a ukazoval PM farbičku a papier. Išiel k nej ku kuchynskej linke a dookola hovoril „neide“. Potom sa vrátil k stolu a chcel zobrať k sebe všetky farbičky. PO mu pohár farbičkami vzal a dal mu jednu farbičku. Sám začal kresliť slona. Deti sa na neho pozerali. – Lucia vyfarbovala opicu, ktorú pred tým PO nakreslil a potom kreslila vlastný obrázok. – PO Adama povzbudzoval, aby kreslil. Adam ho poslúchol. PO kreslil slona zo zadu. Adam sa na neho pozeral a pýtal sa, čo to je. PO mu obrázok vysvetlil. PO sa ho opýtal, či mu má nakresliť zajaca. Adam povedal „hej“, nahol sa ponad stôl a potom opakovane vykrikoval „zajať a“, „zajať“. PO mu vyhovel. – Keď PO dokreslil, obrátil obrázok k Adamovi. Spolu začali popisovať obrázok – ňufák = „ňukaj“, zuby = „uby“. Opakoval
--	--	---

		<p>aj otázky PO: Čo tam má? – „co tam maj“, A tu má čo? – „tu ma ťo“. PO dokreslil zajacovi mrkvu. Adam vykrikoval, že zajac „papá“.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Lucia v tichosti kreslila.
S18	12:41	<ul style="list-style-type: none"> – PO povedal Adamovi, aby nakreslil auto. Potom chytil jeho ruku a kreslili ho spolu. PO komentoval, čo kreslia – „koleso jedno, koleso druhé...teraz kolesá musíme spojiť...“ atď. Adam hovoril „auto“. PO ho usmerňoval, kedy má ruku uvoľniť. Adam naňho pozeral a opakoval po PO slová, ktoré poznal, napr. výfuk = „vychuk“. – PO Adama vyzval, aby auto vymaľoval. Adam cez neho začal čarbať. PO mu povedal, aby ho vymaľoval pekne. Adam sa zlostil, že to nevie. Potom sa natiahol za ďalším papierom. PO mu ho vzal. Opäť mu chytil ruku a auto vymaľovával spolu s ním. Potom ho nechal, aby to robil sám. Počas toho sa neustále rozprávali. Adam opakoval slová, ktoré PO hovoril (napr. „havaria“) alebo sám vykrikoval slovo „auto“. – Adam začal kresliť. Lucia prestala a začala skladať farbičky zo stola do pohára. Keď všetky vyzbierala, začala hľadať farbičky pod stolom. Keď nejaké našla, zdvihla ich a vložila do pohára. Keď skončila, začala opäť kresliť. Všetko robila v tichosti. – PM varila. – Adam zobral knihu a chcel do nej kresliť. PO mu ju zobral, a povedal, že do knihy sa nekreslí, ale na papier. Potom Adamovi podal papier a povedal mu, aby sám nakreslil auto. Adam protestoval, že to nevie – hovoril „auto neide“. PO mu odpovedal, že nech sa snaží. Adam začal čmárať s dvoma farbičkami naraz. PO mu jednu vzal. Adam pokračoval v čmáraní. PO mu opäť chytil ruku a spolu kreslili kolesá. Keď mu ruku pustil, Adam istý čas dokázal kresliť kruh, ale potom opäť prešiel k čmáraniu. Keď sa mu darilo, PO ho

		<p>chválil. Keď sa mu nedarilo, tak ho opravoval.</p> <ul style="list-style-type: none"> – PO chcel, aby Adam kreslil ďalšie kruhy. Adam mu odpovedal, že sa mu nedá – hovoril „neda sa mi“; „tu neide“. PO ho nechal tak a začal kresliť kruh s Luciou. Potom ju nechal, aby kreslila sama. – Adam zobral knihu a začal po nej kresliť. PO mu ju vzal a dal mu pohlavok. Potom mu dal papier a povedal, nech kreslí naň. Adam protestoval – hovoril „nie“. – PO sa opäť venoval Lucii – hovoril, že je ľaváčka, ale kreslila s pravou rukou. – Adam si zobral celý pohár s farbičkami. PO mu ho vzal a postavil k sebe. Adam sa začal zlostiť – mračil sa a opakovane hovoril „tu“ alebo „tu bude“. PO mu povedal, že to podľa neho nebude a podal mu prázdny papier. Adam stále opakoval „cem fabiku“. PO mu jednu dal a povedal, aby vymaľoval slona. Adam po ňom začal čmárať. – Lucia v tichosti kreslila. PO sa na ňu pozeral a keď niečo potrebovala, tak jej pomohol. – Adam prišiel ku mne a ukázal mi svoje obrázky. Opýtala som sa ho, či si ich môžem nechať. Prikývol, povedal niekoľkokrát „hej“ a pozeral sa, ako na ne píšem jeho meno. Potom som mu dala ďalšie papieri so slovami, aby mi nakreslil ešte niečo. Poďakoval mi a utekal k svojmu miestu. Sadol si na stoličku, ale nekreslil. Stále niečo vykrikoval. – PO povedal, že Lucia vie veľmi pekne držať ceruzku. Adam je podľa neho „hr-hr“ a nevydrží dlho pri jednej činnosti, ale Lucia sa vie do činnosti zahĺbiť a dlho pri nej vydržať. – Adam sa načiahol za farbičkami a do ruky ich zobral niekoľko. Pritom hovoril „vala“. PO mu pritakal, že má veľa, ale upozornil ho, že tak sa nepíše, ale stačí mu jedna farbička. PO mu farbičky zobral z ruky a nechal mu jednu, s ktorou začal čmárať.
--	--	---

		<p>– Adam si ľahol na stôl a načahoval sa za prázdnyimi papiermi. PO sa k nemu otočil a povedal mu: „Chod’ dole, lebo ma nazlostíš!“ Adam mu povedal: „Cem toto.“ PO mu povedal: „Ty môžeš chcieť!“ Adam povedal: „Da mi.“ PO mu povedal: „Veľa vecí môžeš chcieť.“ Adam povedal: „Da mi.“ PO mu hovoril: „Ja tiež chcem, aby si nebral to, čo nie je tvoje.“ Adam začal mrnčať a načiahol sa za papiermi. PO mu povedal: „To nie je tvoje. Si ma teraz nazlostil.“ PO ho stiahol zo stola, dal mu jeden papier a farbičku. Adam si ich vzal a začal kresliť.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Lucia začala komentovať svoje kreslenie. Potom prestala. Zobrala si ďalšiu farbičku a pokračovala v kreslení. – PO Adamovi niekoľkokrát navrhol, aby urobil koliesko. Adam odmietol – niekoľkokrát povedal „nie“ a „cem toto“ (ukazoval na svoj papier). Adam kreslil ďalej, pričom sa rozprával s profesionálnym otcom. Keď dokreslil, zliezol zo stoličky, zobral papiere a prišiel ku mne. Podal mi svoje kresby a pozeral sa, ako píšem na ne jeho meno. Potom sa vrátil na svoje miesto. Keď si sadol, natiahol sa za ďalšími prázdnyimi papiermi. – Lucia sa ku mne otočila a ukazovala mi čo nakreslila. Pritom hovorila: „aha, Katka.“ Keď som ich od nej pýtala, ešte mi ich nedala, ale ďalej pokračovala v kreslení. – Neformálne som sa rozprávala s PO. Adam počas toho stále niečo nezrozumiteľne hovoril. Potom sa rozprával s Luciou. – S PO sme pokračovali v neformálnom rozhovore. – Lucia ďalej kreslila a niečo si pre seba hovorila. Keď skončila, ukázala mi svoju kresbu. Zobrala som si ju a napísala na ňu jej meno. Lucia sa na mňa celý čas pozerala.
S19	12:56		<ul style="list-style-type: none"> – Deti kreslili a rozprávali sa. Do kuchyne prišla PM a začala sa rozprávať s PO.

	<p>– PM položila na stôl veľké taniere. Adam sa k jednému nahol a začal ho chytat'. PM sa na neho pozrela. Adam jej povedal: „To on da.“ PM mu povedala: „Babreš do toho a vyhováraš sa na druhých? Čí prst tu je? Čie sú tie prsty?“ Adam povedal: „Moje.“ PM hovorila: „Tvoje? A prečo do toho babreš?“ Adam povedal: „No, toto je.“ PM sa ho opýtala: „A keď chceš večeru, čo treba?“ Adam povedal: „Pod-ni-ky.“ PM povedala: „A čo ešte potrebuješ [?]?“ Adam začal niečo šepkať. PM sa ho opýtala: „Čo to vravíš?“</p>	<p>– PO Adama vyzval, aby pozbieral farbičky zo stola. Adam ho poslúchol – do rúk chytil viacero farbičiek a snažil sa ich dať do pohára naraz. PO ho usmernil, ako ich tam má dávať – hrotom hore a po jednom. Potom sa pridal k nemu, pritakal mu, keď to robil dobre a povzbudzoval ho.</p> <p>– PO povedal, že čo sa týka Adama, keď mu povedia, aby niečo uložil alebo upratal, vždy to urobí a nemá s tým problém. Avšak pri kreslení a podobných činnostiach nevydrží.</p> <p>– Lucia chytila pohár, do ktorého Adam skladal farbičky a prevrátila ho. Adam vykrikoval „Nie!“ PO Luciu upozornil, aby to nerobila, že idú jesť a pohár opäť postavil na stôl. Vyzval Adama, aby farbičky znova poukladal. Skladali ich spoločne. Keď ich Adam opäť skladal opačne – hrotom dole – PO ho upozornil. Keď ich začal skladať správne, PO mu pritakal a povzbudzoval ho, aby skladal rýchlejšie.</p> <p>– Lucia kreslila a ukazovala mi svoju kresbu. Potom mi ju dala.</p> <p>– Adam opakovane vykrikoval, že chce večeru – „cem ječelúúú“. Zaklonil hlavu a otvoril ústa.</p> <p>– PO sa zapojil do ich rozhovoru a pýtal sa Adama, čo mu ešte chýba – tanier (jeho), lyžica, podbradník. PO ho poslal po podbradník. Adam zliezol zo stoličky a utekal ku skrinke, kde boli uložené podbradníky. Zobral z nich pre seba aj pre Luciu.</p> <p>– PM dala na stôl misky s polievkou pre deti. Lucia svoju</p>
--	---	---

			<p>chytila a časť polievky vyliala. PO ju upozornil, aby počkala na podbradník.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Adam prišiel s podbradníkmi k PO. Ten ich zaviazal najprv Adamovi a potom Lucii. Adama vyzval, aby si sadol k stolu a čakal, kým sa pomodlia. Adam utekal k svojej stoličke, vyliezol na ňu a čakal – hovoril „amen“ (= modlitba). – PM s PO sa postavili ku stolu. PO pomaly prednášal modlitbu po jednom slove – deti po ňom vždy dané slovo zopakovali – a ukazoval, čo majú pri jednotlivých slovách urobiť (prežehnanie) – deti po ňom dané úkony opakovali.
S20	13:06	<ul style="list-style-type: none"> – Lucia začala vyberať prstom z polievky zeleninu, ktorú nechcela. PO sa na ňu pozrel a povedal jej: „Lucka, do pusy!“ Lucia sa naňho pozrela a povedala mu „Fuj je.“ PO jej povedal: „Do pusy!“ Lucia povedala: „Fuj je.“ PM jej povedala: „Lucka, nevyberáme nič z polievočky. Pekne papaj.“ 	<ul style="list-style-type: none"> – Deti začali jesť. Lucia sa hrala s polievkou. PO ju upozornil, aby jedla poriadne. Lucia hovorila, že je horúca. PO ju začal kŕmiť. – PM išla do spálne za Barborkou – tá nespala, ale v tichosti sa hrala. PM ju zobrala na ruky a priniesla do kuchyne. Deti hovorili: „Aha [pozn. povedali jej pravé meno].“ Adam dodal: „Papam.“ – PM si sadla s Barborkou za stôl, dala jej podbradník a začala ju kŕmiť. – PM hovorila, že cibuľka je zdravá. Adam po nej niekoľkokrát zopakoval slovo cibuľka – „cibuka“. – Lucia pokračovala v jedení. Pritom, ako si nahla misku, znovu časť polievky vyliala. Keď si to všimla, zakryla rozliate miskou a jedla ďalej. – Lucia opäť vyberala prstom jedlo z taniera a ukázala to PR.

		<p>PO jej povedal, aby jedla všetko za radom. Lucia odmietala jesť. PM sa jej opýtala, či nie je hladná. Odpovedala, že je. PM jej povedala, aby si oblízala prst a pokračovala v jedení. Lucia ďalej nejedla. Keď PO dojedol, opýtal sa jej, či ju má kŕmiť. Lucia prikývla (áno). PO jej dával zeleninu. Lucia jedla.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Lucia prestala žuvať. PO ju upozornil, aby žuvala. Lucia sa babrala s vyliatou polievkou. PO jej zvyšok polievky vzal a utrel zašpinený stôl. – Adam celý čas komentoval, čo sa okolo neho deje (že Lucia nejede, že je mrkvu a pod.). – PO sa postavil za Luciu a opäť ju kŕmil. Lucia nežuvala. Opýtala som sa jej prečo nejede – odpovedala mi, že chce sama – „ja cem sama“. PO sa jej opýtal, prečo rozlieva polievku. Lucia sa bránila – niečo nezrozumiteľne povedala. PO jej povedal, že za trest ju nakŕmi sám, ako malé bábätko. Adam začal opakovane hovoriť „babetko“, potom „a meko“; „myšu“ (PM mu povedala, že dostane ryžu a mäsko), „moké“ (že má okolo taniera mokré). – Lucia dojedla. PM položila Barborku na zem a dávala deťom taniere s druhým jedlom. Lucia dookola hovorila „ryžu“ a Adam „ja cem meska“ (= mäsko) a pod..
S21	13:20	<ul style="list-style-type: none"> – Barborka chodila po kuchyni a hrala sa so zvukovou hračkou – púšťala na nej hudbu. Prišla ku mne a spadla. Prevalila sa, sadla si a ďalej pokračovala v púšťaní hudby a manipulovaní s hračkou. Potom vstala a na chvíľu sa o mňa oprela, pričom stále s hračkou manipulovala. Potom išla k PR. Tí sa jej prihovori. – Adam chcel začať hneď jesť. PO mu povedal, že musí počkať, lebo je to horúce. Jedlo mu miešal. PR sa rozprávali s deťmi, aj medzi sebou. – Adam začal jesť. Lucia sa na mňa pozerala. Keď dostala

		<p>tanier, napila sa čajom, ktorý mala pred sebou, a začala jesť. Jedla po malých kúskoch – zrníčka ryže, trhala kúsky mäsa na ešte menšie kúsky. Pritom si niečo pre seba hovorila (nebolo jej rozumieť).</p> <ul style="list-style-type: none"> – PM zobrala Barborku na ruky a položila na gauč. Do rúk jej dala hračku. Barborka v tichosti ležala a manipulovala s ňou. – Deti jedli a rozprávali sa s PR. – Barborka zliezla z gauča a manipulovala s hračkou. Potom začala chodiť po kuchyni a pozerala sa, čo robia PR. Potom sa opäť prešla po kuchyni. Nakoniec si sadla na zem a ďalej manipulovala s hračkou. – Adam pil a pritom sa rozprával s PR. Lucia sa hrala s jedlom. PM jej hovorila, aby pekne jedla, že už sa predviedla pri polievke. – S PR som sa neformálne rozprávala. PM pripravovala pre Barborku lieky. – Barborka sa opäť postavila a chodila po kuchyni. Spadla, potom sa postavila, prišla ku mne a pritúlila sa. Potom išla k PM, ktorá jej dala lieky. Od nej sa vrátila ku mne a k Lucii. Luciu začala pot'apkávať. – Lucia nežula. PR ju upozornili, aby jedla – PO jej povedal, že bude smutný a PM jej hovorila, aby prehltila, čo má v ústach. Lucia ju poslúchla a jedla ďalej. – Barborka chodila po kuchyni. Išla k PO. Potom sa otočila a postavila sa do stredu kuchyne. Naraz sa povracala a zase začala chodiť po kuchyni. PO ju zobral na ruky, poutieral a posadil sa s ňou na gauč. Barborka sa k nemu pritúlila a začala džavotať („vysvetľovať“ čo sa jej stalo). PO sa jej prihovárал. – Lucia sa pýtala, čo Barborka urobila. PO jej odpovedal.
--	--	---

S22	13:32		<ul style="list-style-type: none"> - Lucia sa bavila s jedlom. Adam začal robiť to isté. PO ho upozornil, aby prestal. Adam pokračoval v predvážaní. PM sa postavila, zobrala Adama za ruku a išli do kúpeľne umyť si ruky. Barborka išla za nimi (nasledovala PM). Potom spolu išli na WC. Celý čas sa s ním PM rozprávala (komentovala, čo robia, prečo to robia a že Adam pôjde spať). - Lucia urobila okolo seba neporiadok z jedla. Zišla zo stoličky a zbierala ryžu zo zeme. PO sa jej spýtal, či bude ešte jesť. Neodpovedala mu. PO zopakoval otázku. Lucia niečo nezrozumiteľne povedala. PO sa postavil, zobral jej tanier a poslal ju do kúpeľne umyť sa. Lucia ho poslúchla. - Adam bol s PM na WC. Mrnčal a plakal. PM sa mu prihovárala. Prišla s ním do kuchyne, vyzliekla ho, dali nám „papa“ (zakýval rukou) a uložila ho v spálni do postele. Barborka ju všade nasledovala. - PM išla za Luciou. Išli spolu na WC. Celý čas sa spolu rozprávali. PM nechala Luciou na WC a išla do kuchyne. - Barborka bola v spálni. Adam sedel v postieľke a niečo jej hovoril. Potom sa prešla do kuchyne a opäť sa vrátila k Adamovi. Ten vyšiel na manželskú posteľ PR a spolu kývali na vlak. Barborka sa potom otočila ku mne a tiež mi zakývala. - PM išla za Luciou. O chvíľu sa vrátila aj s ňou do kuchyne. Lucia mala tepláky. PM povedala, že sú nesamostatné deti (humorne) a pomohla jej vyzliecť sa. Pritom spoločne komentovali postup – „pravá“, ľavá“ (noha). Keď bola Lucia vyzlečená, utekala do spálne, do svojej postele. - PO išiel k deťom do spálne.
-----	-------	--	---

S23	13:41		<ul style="list-style-type: none"> – PM vysvetľovala, že Adam plakal preto, lebo chcel jesť (musí papat') – PM ho uistila, že jedlo na neho počká. – Barborka chodila po kuchyni. PM ju zobrala na ruky a posadila sa s ňou za stôl. PM ju chcela kŕmiť, ale Barborka to odmietla – opakovane k nej otočila tvár a pritisla sa. PM sa s ňou postavila a položila ju na gauč. Potom išla do spálne. Barborka z gauča zliezla a išla za ňou. O chvíľu sa spoločne vrátili. PM ju zobrala na ruky a posadila sa s ňou k stolu. Barborka sa k nej túlila. Keď PM vydávala nejaké zvuky, Barborka ich po nej opakovala. – S PM sme sa neformálne rozprávali. – PM si dala Barborku do pololežatej polohy a dávala jej lieky a vodu. Barborka si opakovane pýtala vodu jazykom – mierne ho vyplazovala. PM jej zakaždým vyhovel a prihovárala sa jej. – Podľa PM zvyknú deti spať poobede 2 – 3 hodiny.
S24	13:50		<ul style="list-style-type: none"> – Keď deti zaspali, vyšiel PO zo spálne. Prihovoril sa Barborke, ktorá k nemu natiahla ruky. PO si ju zobral na ruky a pritúlil si ju. Barborka vydávala rôzne zvuky. Chvíľu sa k PO túlila, ale potom sa vzoprela. PO ju pustil. Barborka začala chodiť po kuchyni. PO odišiel do obývačky. Barborka išla za ním.
S25	13:58 (-)		<ul style="list-style-type: none"> – S PM sme sa neformálne rozprávali – podľa nej, keď teraz prišli deti po dovolenke z detského domova, chcú sa túliť. Adam bol podľa nej pred odchodom do detského domova samostatný (sám išiel na WC, aj sa prezliekal), ale teraz je to pre neho problém a fňuká. – Lucia podľa PM smúti kvôli prežitému odlúčeniu – necháva sa obsluhovať ako bábätko, „babre“ a hrá sa s jedlom a pod. – PO sa vrátil do kuchyne. Barborka prišla s ním. Chodila po chodbe a kuchyni a v ruke držala umelý kelímok.

			<ul style="list-style-type: none"> - Barborka išla cez prah a spadla (prevrátila sa). Ostala potichu ležať, poskladala sa do kľbka a dala si do úst prst. Takto ostala bez pohnutia ležať (PM povedala, že sa takýmto spôsobom upokojuje). PM k nej išla, prihovorila sa jej a opatrne ju vzala na ruky. Sadla si s ňou na stoličku. Barborka sa k nej pritúlila. - Koniec pozorovania.
<p>Trvání návštevy: cca 6 hod. Časové intervaly zápisu: cca každých 10–20 min. Délka audiozáznamu: 1 hod. 25 min. 54 sek.; 3 hod. 14 min. 56 sek.</p>			

Pozorování 2

Pozorovatel: Katarína Šmajdová Búšová

Zaznamenal: Katarína Šmajdová Búšová

Forma záznamu: Zaznamenávání vyprávěných událostí: typický den a intervalové zaznamenávání

Segmenty textu	Záznam z pozorování:		Komentář k pozorování:
		<i>Datum:</i> 18. 3. 2010	<i>Místo:</i> Rodinný dům – kúpeľňa, ložnice, obývací pokoj, kuchyňa a chodba
	<i>Čas:</i>	<i>Situace:</i>	
S1	15:00	– Príchod do bydliska PNR.	
S2	15:02 (N)	– Príchod do PNR.	<ul style="list-style-type: none"> – Privítala ma PM. Adam sedel za stolom a jedol olovrant. So záujmom sa na mňa pozeral. – Lucia kričala zo spálne. PO išiel za ňou. Otvoril dvere a videl, že aj Barborka je hore. Zobral ju na ruky – bola chorá. PO sa jej prihováral. Sadol si s ňou na gauč. Barborka sa k nemu túlila. – Lucia vybehla zo spálne. Zastala pri PO a pozerala sa na mňa. Pritom sa tísila k PO. Ten sa jej pýtal, či ide na WC. Lucia sa na mňa len pozerala a hanblivo sa usmievala. – Neformálne som sa rozprávala s PR – z detského domova boli urobiť Adamovi záznam správania, keďže má možnosť ísť do trvalejšej formy náhradnej starostlivosti. – Všetky deti si ma obzerali a boli ticho. PO sa postavil a išiel s dievčatami do kúpeľne.

		<p>– Adam sedel za stolom. PM sa ho opýtala: „No, čo Adam, ideš sa hrať?“ Adam na ňu nemo pozeral a držal sa stoličky. PM sa ho opäť opýtala: „Ideš sa hrať?“ Adam sa na ňu ďalej v tichosti pozeral. PM sa ho opýtala: „Čo, nekomunikuješ?... Nekomunikuješ?“ Adam ticho sedel. PM sa k nemu nahla ponad stôl a pýtala sa ho: „No čo? Ideš sa hrať? Hm?“ Adam ticho sedel a pozeral sa na ňu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Prihovárala som sa Adamovi. Dojedol a v tichosti na mňa pozeral. Rukami sa držal operadla stoličky. – Neformálne som sa rozprávala s PM. – PO sa vrátil do kuchyne. Dievčatá ostali v chodbe. PO ich povzbudzoval, aby vošli do kuchyne. Barborka za ním išla. Lucia ostala stáť pri kuchynských dverách a pozerala sa na mňa. – PO Luciu stále volal do kuchyne. Tá sa len usmievala a pozerala sa raz na neho, raz na mňa. PO jej povedal, aby si zobrala plienku a prišla k nemu. Lucia nemo stála. PM išla k nej a začala jej dávať plienku. Pri tom hovorila, čo ráno Lucia urobila – kotúľali na ceste veľkonočné vajíčko a kotúľala sa aj Lucia. Potom ju PM zobrala na ruky a položila na gauč, kde jej dala aj tepláky, aby sa Lucia obliekla. Lucia si ich vzala a pomaly ich začala na seba naťahovať. – PO mal Barborku na rukách a dával jej kvapky do nosa – posadil si ju do lona čelom k sebe. Barborka pri tom kričala a bola nespokojná. Striedavo s k nemu túlila. – Adam sedel v tichosti pri mne a pozeral sa ako píšem. – Lucia sa pomaly obliekala a pozerala sa, čo sa okolo nej deje. – S PR som sa neformálne rozprávala.
S3	15:14 (–)	–	<ul style="list-style-type: none"> – Neformálny rozhovor s PR mimo záznamu. – PO sa počas nášho rozhovoru otočil a pomáhal Lucii s obliekaním.

S4	15:16 (N)	<p>– PM sa otočila k Adamovi a pýtala sa ho: „No Adam čakám, čo si prosíš.“ Adam sa na ňu pozrel a ticho sedel. PM mu</p>	<ul style="list-style-type: none"> – PO sedel s Barborkou a Luciou na gauči. Barborka ležala na jeho nohách a cmúľala si prst. PM hovorila, že je chorá a celý deň sa takto správa – neje, cmúľá si prst, polihuje. Keď sa po obedňajšom spánku zobudila, nikoho nevolala, len ležala, a keď k nej PM prišla, mala podľa nej reakciu „keď už si tu, tak ma zober“. – Lucia sa usmievala a stále sa túlila k PO. PO sa jej opakovane pýtal, či sa hanbí. Nič nepovedala, ďalej sa usmievala a opakovane sa k nemu túlila. PM sa jej opýtala, či si dá chlieb. Lucia sa postavila z gauča a niečo nezrozumiteľne povedala. PM sa jej opýtala, či áno. Lucia opäť niečo potichu a nezrozumiteľne povedala. PO jej povedal, aby povedala nahlas a zrozumiteľne „áno“. Lucia povedala nahlas „áno“. PO ju vyzval, aby išla k stolu a zobrala si podbradník. Lucia ho poslúchla. – Adam pri mne stále ticho sedel, držal sa operadla stoličky a začal sa kývať. PM, aby ho odpútala od toho, prišla k nemu a začala mu spievať pesničku „1,2,3,4,5, spočítam si všetko hneď.“ Adam sa na ňu pozeral a prestal sa kývať. – Barborka sedela PO v lone a chytala si hlavu. Neformálne som sa rozprávala s PR – hovorili, že musela byť počas pobytu v biologickej rodine pri psoch, lebo v noci aj cez deň „havká“, breše, zavýja – hlavne keď je rozšantená a zabudne sa. Už vie komunikovať, ale keď sa nevie vyjadriť, začne mrnčať, až „havkať“. Slová vôbec „nechytá“, alebo máločo, iba „mama, tata, baba, dedo“. Napr. začne „havkať“ zo sna, smeje sa nahlas – má pritom „pozitívne prejavy“. – PM dala Lucii podbradník. Barborka okolo nej chodila a kričala – žiarlila, že sa PM venuje Lucii. PM ju pohladkala po hlave. Barborka prestala kričať.
----	--------------	---	--

povedala: „Adam! No budeš sa s nami rozprávať? Adam? Adam?“ Adam ticho sedel a pozeral sa na ňu. PM sa k nemu sklonila a hovorila mu: „Budeš sa s nami rozprávať? Čo si prosíš? Čo tu čakáš? Tak potichúčky?“ Adam sa na ňu pozeral. PM sa ho potichu opýtala: „No čo?“ Adam sa na ňu pozeral. PM sa otočila a začala pripravovať olovrant.

- PM sa naklonila k Adamovi a povedala mu: „Alebo sa choď hrať, alebo mi povedz, čo si prosíš. Prečo tu hopáš. No mi povedz?“ Adam ticho sedel a pozeral sa na ňu. PM sa ho pýtala: „No mi povedz?... No povedz, prečo tu ešte sedíš stále? Hm? Aj teta je zvedavá. No povedz, prečo tu ešte sedíš pri stole? No povedz?“ Adam ticho sedel a pozeral sa na ňu. PM sa ho pýtala: „No? Čo treba urobiť Adam?... Neprezradiš?“ Adam ticho sedel. Po dlhšej odmlke PM povedala: „Ja si prosím ešte chlebík. Je tak?“ Adam prikývol. PM sa ho opýtala: „No, čo treba urobiť?... Aby si ho mohol dostať? No čo treba urobiť, aby si dostal ešte jeden chlebík?“ Adam niečo potichu a nezrozumiteľne povedal. PM sa ho opýtala: „Ako?“ Adam to potichu zopakoval. PO mu z gauča povedal: „Nahlas! Mamka,...“ Adam zopakoval: „Mamka...“ PO povedal: „...prosím si...“ Adam povedal: „...[?] chlebík.“ PO povedal: „No! Mamka, prosím si chlebík.“ PM mu hovorila: „Adam, ty si pekný chlapec a keď dačo pekné prosíš, tak sa netreba hanbiť za to. Treba sa ukázať, aký vieš byť slušný chlapec.

- Lucia si sadla za stôl. Keď pred ňu PM položila tanier s chlebom, začala jesť. Chlieb držala naopak (natretou stranou nadol). PO k nej prišiel a otočil jej ho so slovami, že ho musí držať naopak.
- PM posadila Barborku na stoličku a krájala jej chlieb na malé kúsky.

		<p>Aj tým sa môžeš pochváliť. Nemusíš sa chváliť len tým, že vieš byť živý a a a a [?], ale aj tým, že sa vieš s nami rozprávať.“ PM dala pred Adama tanier s chlebom. Adam začal jesť.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Neformálne som sa rozprávala s PR.
S5	15:25	<ul style="list-style-type: none"> – Adam niekoľkokrát povedal: „I ja cem ťapky“. PR sa zasmiali a ďalej pokračovali v neformálnom rozhovore. Adam stále dookola hovoril: „Cem ja.“ Keď sme nereagovali, postavil sa na stoličku a ľahol si na stôl. PM mu povedala: „Sadni si Adam, buď taký láskavý.“ Adam si sadol a povedal: „Ja cem... I ja cem.“ PM mu povedala: „Tiež nemôžeš všetko?“ Adam stále hovoril: „Ja cem.“ PM mu povedala: „Adam!... Tak sa uspokoj.“ Adam ďalej hovoril: „Ja cem. Ja cem toto. Ja cem toto.“ 	<ul style="list-style-type: none"> – Barborka búchala lyžičkou o stôl. Pritom kýchala a kašľala. Deti v tichosti jedli. Keď dojedli, PM pred ne položila fľašky s čajom. S PR sme sa pritom neformálne rozprávali. – PM dávala Barborke lieky. Lucia zliezla zo stoličky a išla k PM, že chce aj ona. PM jej povedala, že lieky sú fuj. Lucia po nej zopakovala „fuj lieky“. – PM povedala, že Lucia hovorí nezrozumiteľne a tiež jej niekedy vôbec nerozumejú – musia hádať, čo chce. – S PR sme pokračovali v neformálnom rozhovore. – Lucia išla k drevenému hojdaciemu koníkovi a začala sa hojdať. Keď PM postavila na stôl čaj, zdvihla sa, išla k stolu, zobrala si čaj a napila sa. Potom chodila po kuchyni. – Barborka búchala lyžičkou o stôl.
S6	15:35		<ul style="list-style-type: none"> – Adam zliezol zo stoličky a išiel k PO na gauč. PO čítal. Adam sa o neho oprel a pozeral sa na neho. PO sa ho opýtal, či vie čítať. Adam prikývol. PO ho vyzval, aby začal čítať. Adam mu

			<p>papier vzal a niečo hovoril. PO mu hovoril niektoré slová napísané v texte – Adam po ňom opakoval.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Lucia pila čaj. Potom zliezla zo stoličky a vyplúvala ho do koša. Potom behala po kuchyni. – PM ich vyzvala, aby sa išli hrať. Navrhla im, aby si išli po školské tašky, že boli doobeda v škole – hrali sa na školu (hrali na klavíri a pod.). PO Adama vyzval, aby si išiel po školskú tašku. Adam zliezol z gauča a utekal do obývačky. Lucia utekala za ním. – Deti pribehli s krikom do kuchyne. V rukách držali školské tašky. Adam zastal neďaleko mňa a vysadil si ju na chrbát. Lucia ostala pri kuchynských dverách a jej pomáhal tašku nasadiť PO, ktorý sa s ňou rozprával. Potom prišli ku mne a začali sa s nimi ukazovať (otočili sa mi chrbtom a ukazovali, aké tašky majú – Adam mal s obrázkom Barbie a Lucia tmavomodrý ruksak). Deti potom začali behať po kuchyni. – PM si Luciu zavolať k sebe a obliekla jej sveter. Lucia sa k PM pritúlila. – S PM sme sa neformálne rozprávali – boli s Luciou u neurológa, ktorý jej odporúčal nástup do materskej školy, keďže úspešne zvládla socializačný proces. Z Barborky bol nadšený, keďže pred tým mala svalstvo ochabnuté a v súčasnosti je už v poriadku. – Adam a Lucia si sadli v kuchyni na zem a hrali sa so svojimi školskými taškami. Barborka okolo nich chodila. Potom Adam prišiel ku mne a opakovane mi ukazoval svoju tašku. Potom sa o mňa oprel. – PO išiel do obývačky, kde ma zavolať. Keď som išla za ním, deti utekali za mnou. Pri neformálnom rozhovore s PO pri mne stáli a keď som išla do kuchyne, Adam ma chytil za ruku a išli sme tam spolu. Lucia išla za nami. – Barborka začala fňukať. PM ju zobrala a posadila do lona
--	--	--	---

			<p>čelom k sebe a začala je spievať pesničku „Hijo, hijo na koničku“ a ešte ďalšiu (na nahrávke nie je jasné, o akú ide). Barborka vydávala rôzne zvuky. PM začala hovoriť zvukomalebné slová, napr. „ťap – ťap“, „na – na“, „la – la“, „bu – bu“ – Barborka po nej opakovala.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Prišla som s deťmi do kuchyne a sadla si na stoličku. Začala som písať. Adam prišiel ku mne a pýtal sa ma, čo robím. Odpovedala som mu, že píšem a aj on bude, keď vyrastie a pôjde do školy. Potom sa otočil a išiel k PO do obývačky. O chvíľu sa vrátil do kuchyne s detskou fitloptou. Sadol si na ňu a začal skákať. Dorskákal až ku mne. Na lopte bol nakreslený Macko Pú – nahlas som povedala meno postavičky – Adam po mne zopakoval „púúú“. – PM sa hrala s Barborkou. Stále ju mala usadenú v lone. Barborka v rukách držala červený vrchnák a zakrývala/odkrývala ním tvár PM. Keď ju odkryla, PM jej hovorila „Kukuk!“ a keď zakryla, pýtala sa jej „Kde je Barborka?“. Barborka džavotala a usmievala sa. – Adam skákal s loptou po kuchyni. Lucia k nemu prišla a chcela skákať tiež. Adam to odmietol, vyhol sa jej a pokračoval v skákaní. PM k nemu išla a povedala mu, aby aj Luciu nechal trochu poskakať. Adam z lopty zišiel a nechal ju Lucii. Tá si na ňu sadla a začala skákať po kuchyni a chodbe. – Adam potom prišiel ku mne a v ruke držal auto. Hovoril, že má auto – „auto“ a ukázal mi ho. Potom išiel k Lucii a vymenili sa – Adam skákal na fitlopte – z kuchyne, do chodby, obývačky a späť. Lucia išla do chodby, potom sa vrátila do kuchyne. Chodila okolo stoličky a obzerala sa. – S PM sme sa neformálne rozprávali. – Adam skákal po kuchyni na fitlopte. PO sa vrátil do kuchyne a potom opäť odišiel do obývačky. Adam odskákal za ním.
--	--	--	---

S7	15:49	<ul style="list-style-type: none"> - Adam prišiel do kuchyne a v rukách držal zvonkohru. Prišiel ku mne a hovoril: „Aha!... Čo mam. Aha, mam. Aha!“ Otočila som sa k nemu a opýtala sa ho: „Fíha, čo si ty doniesol? Vieš na nej hrať?“ Adam mi odpovedal: „Hej.“ Povedala som mu: „No tak ukáž.“ Adam si zvonkohru položil na blízky gauč a začal po nej búchať paličkou. - Lucia prišla ku mne a hovorila: „Ja nemam paličku. Ja cem paličku. On ma paličku.“ Opýtala som sa jej: „Ty máš paličku? A kde máš paličku?“ Lucia povedala: „Adam ma.“ Povedala som jej: „Adam má paličku.“ 	<ul style="list-style-type: none"> - Lucia a Barborka k nemu prišli a pozerali sa na neho, čo robí. Lucia mu niečo hovorila (na nahrávke jej nie je rozumieť). Z gest bolo zrejmé, že chceli hrať aj oni. Adam sa od nich odvrátil, položil si zvonkohru na zem a ťahal ju na kolieskach do obývačky. - Do kuchyne prišiel PO a v ruke držal ďalšiu malú zvonkohru. Dal Lucii od nej paličku, sadol si na gauč a vyzval ju, aby hrala. Lucia k nemu prišla a začala po zvonkohre búchať. Barborka stála pri nich a pozerala sa. - Adam ťahal svoju zvonkohru po kuchyni. Potom s ňou išiel do obývačky, späť do chodby, kuchyne, spálne a opäť sa vrátil. - S PM sme sa neformálne rozprávali. Prišiel biologický syn PR. - Luciina zvonkohra nechcela hrať. PO si ju vzal a opravoval. - Adam prišiel ku mne, zdvihol zvonkohru a ukazoval mi ju. Neudržal ju a spadla mu na zem, pričom z nej vypadli kolíky. PO mu ju vzal a začal ju opravovať. Počas toho mi Adam búchal paličkou po nohe. Povedala som mu, aby to nerobil, že ma to bolí. Adam poodišiel a vykrikoval: „Nebojí, nebojí.“ Potom išiel k PO a pozeral sa, čo robí. Potom nahlas vykrikoval nezrozumiteľné slová. Sadol si na stoličku a búchal paličkou po stole. - Lucia stála pri gauči a búchala paličkou po svojej zvonkohre.
----	-------	--	--

- Otočila som sa k Lucii a hovorila som jej: „Lucka, nedávaj to do pusu!“ Lucia sa na mňa pozrela, usmiala sa a niečo nezrozumiteľne povedala. Povedala som jej: „Búchaj po tom. Nie do pusu. To nie je lízatko.“ Lucia si paličku vybrala z úst a niečo mi nezrozumiteľne hovorila. Povedala som jej: „To nie je lízatko.“ Lucia mi povedala: „Lizatko to je.“ PM k nej išla a hovorila: „Ale, ale, ale.“ Išla k Barborke a zobrala jej zvonkohru. Barborka začala vrčať. PM jej povedala: „Barborka, tebe to nemôžem nechať.“ Potom išla k Lucii a vzala jej paličku z úst.

Pritom si niečo hovorila. Barborka bola pri nej a chcela to robiť tiež. Keď jej Lucia odmietla dať paličku, Barborka začala kričať a výskať. Lucia jej zvonkohru nechala a sadla si na zem. Paličku si dala do úst a začala ju cmúľať.

- Lucia prišla ku mne a niečo mi nezrozumiteľne hovorila – o búchaní na zvonkohru.
- Do kuchyne prišiel syn PR a rozprával sa s PM. Adam búchal po svojej zvonkohre, ktorú PO už opravil.
- Prišla ku mne Barborka a oprela si hlavu o moju nohu. Pozerala sa na mňa. Prihovorila som sa jej. Barborka odbehla ku gauču a opäť ku mne pribehla a oprela si o mňa hlavu. Urobila to cca 3x.
- Lucia si vzala svoju zvonkohru a začala na nej hrať. Spadla jej. PO jej ju vzal a opäť opravoval. Lucia sa na neho pozerala a PO sa jej prihovárал.
- Adam ťahal svoju zvonkohru po kuchyni a chodbe. Keď mu Barborka stála v ceste, obišiel ju.
- Lucia opäť začala hrať na svojej zvonkohre.
- S PM sme sa neformálne rozprávali – hovorila mi, že pred nedávnom ju niekto oslovil menom a deti to počuli. Začali sa jej potom vypytovať: „Ty si [pozn. deti uviedli jej vlastné meno]?“ Ďalej hovorila, že aj ona má niekedy problém Lucii

	<p>– Adam stál pred PO a plakal. PO mu povedal: „Vyberieme druhé hračky teraz, dobre?“. Adam ďalej plakal. PO mu povedal: „Ehm-ehm-ehm. Vieš čo ja všetko chcem? Ja chcem poslušného Adama. No!“ Adam ďalej plakal. PO mu hovoril: „Pod', si ideme púšťať auto.“ Adam ďalej plakal. PO mu povedal: „Pod', vyber auto.“ Adam ďalej plakal. PO mu silnejším hlasom zopakoval: „Pod', vyber auto!“ Adam sa otočil a utekal späť do spálne. Tam sa postavil k veľkej fitlopte a začal si o ňu búchať hlavu. Pritom plakal.</p>	<p>rozumieť, keď rozpráva [pozn. hovorí ako keby cez zuby, neotvára poriadne ústa].</p> <ul style="list-style-type: none"> – Barborka sedela na zemi. PO k nej posunul auto. Barborka si ho zobrala a postavila sa. Adam išiel okolo nej so svojou zvonkohrou a zhodil ju na zem. PO ho upozornil, aby dával väčší pozor. Barborka sa postavila a ďalej manipulovala s autom. PO si ju zobral na ruky a išiel do spálne. Tam si sadol na fitloptu a Barborku si posadil pred seba. Začali sa húpať. Potom z nej zišiel dole a Barborku postavil na zem. Barborka sa začala zlostiť. – Adam behal po kuchyni a spálni a za sebou ťahal zvonkohru na koliečkach. PO ho zastavil a povedal mu, že to nie je na jazdenie. Keď ho Adam nepočúval a ďalej pokračoval, PO mu zvonkohru zobral a odniesol. Adam začal kričať, dupať a plakať. PM mu povedala, nech si posúva auto. – PO išiel za ním a dohovárал mu. Adam začal kričať ešte viacej. – Barborka prišla ku mne a držala sa ma. – PO sa vrátil do kuchyne a zobral auto. Sadol si na gauč a posunul ho Lucii, ktorá sedela na zemi tiež. Začali si ho posúvať. PO ju usmerňoval, ako si má sadnúť, aby autíčko zachytila. Lucia ho poslúchla. Keď ich Adam uvidel, prišiel k nim a sadol si na zem. PO ho posielal preč, že sa nechcel hrať. Adam ostal sedieť, niečo povedal a čakal, kedy mu
--	--	--

			posunú auto. PO mu ho posunul.
S8	16:03	<p>– PO povedal Adamovi: „No, púšťaj.“ Adam auto trochu posunul. PO mu hovoril: „Poriadne pusť! Ako som ťa to učil?“ Adam sa ho opýtal: „Čo?“ PO mu povedal: „Pritlačiť a pustiť... No.“ Adam niečo nezrozumiteľne hovoril. Zdvihol auto a začal si ho obzerať. PO mu povedal: „Nie rozoberať, ale [?].“ Do kuchyne prišla PM, Adama zozadu chytila a hovorila: „Ale rozobrať, poriadne rozobrať, aby som to hneď neskončil!“ Potom mu dala pusť na tvár. Adam sa odtiahol a začal vrčať. PM ho nechala tak a išla ku kuchynskej linke.</p>	<p>– Deti si navzájom posúvali auto s PO. Pritom sa spolu rozprávali. PO ich usmerňoval, ako si ho majú posúvať. Deti ho poslúchli.</p> <p>– Barborka si ľahla na zem a búchala jednou nohou o zem.</p> <p>– PO mu povedal, aby rozťahol nohy a posunul mu auto. Adam ho poslúchol. PO mu hovoril čo má robiť, ale Adam si robil podľa seba – zobral auto a pustil ho inak.</p> <p>– PM dala Barborku čaj.</p> <p>– Adam a Lucia sedeli na zemi a posúvali si autá. Lucia si tiež zobrala svoje a posúvala ho smerom k PO. Pridal sa k nej aj Adam a tiež svoje auto posúval k PO. Keď ho PO pochválil, že predsa to vie, zakričal „hurá“. Keď mu auto išlo tam kde nechcel, išiel ho zobrať a posúval ho zas.</p> <p>– Barborka išla k PO. Ten ju vzal a posadil na svoje koleno. Barborka sa k nemu túlila a pozerala sa, ako deti posúvajú autá. Potom ju PO položil na gauč a pozeral, či jej netreba vymeniť plienku. Barborka pokojne ležala a ústami napodobňovala zvuky auta „di-di-di-dííí-dííí-dííí“. PO ju vyzliekol a prebalil.</p> <p>– Adam sa ďalej hral s autom a hovoril si nejakú riekanku (asi</p>

			„Ide vláčik ši-ši-ši“. Lucia svoje auto posúvala tiež. PO sa s nimi pri tom rozprával.
S9	16:10	<ul style="list-style-type: none"> - Adam manipuloval s taškou. Nechal ju na zemi a prišiel ku mne. Ukazoval na nahrávacie zariadenie a niečo nezrozumiteľne hovoril. Chcel ho chytiť. Zastavila som ho a povedala mu: „Nie, to nechaj! To nie je pre teba.“ Adam stále niečo nezrozumiteľne hovoril. PM sa k nemu otočila a povedala: „Adam! Nezabudol si si tu niečo?... Nezabudol si si tu niečo?... Nezabudol si si tu niečo?“ Adam bol ticho. PM mu povedala: „No, pod’ tu.“ - Adam prišiel ku mne a ukazoval na stôl. Opakovane hovoril: „Moké, moké.“ Opýtala som sa ho: „Mokré? Utri.“ Adam sa ma opýtal: „De?“ Povedala som mu: „Handrou.“ Adam po mne zopakoval: „Hannou.“ Nato išiel k PM, ktorá stála pri kuchynskej linke a zobral si utierku. Otočil sa s ňou ku mne a opýtal sa: „Toto?“ Povedala som mu: „Ja neviem. Opýtaj sa. Čím sa utiera stôl?“ Adam povedal: „Toto.“ Povedala som mu: „Určite?“ Odpovedal mi: „Hej.“ Povedala som mu: „No, tak poutieraj.“ Adam prišiel ku mne aj s utierkou a začal ňou utierať stôl. PM mu ju zobrala 	<ul style="list-style-type: none"> - Adam s Luciou skončili hru s autami. Lucia sa postavila a išla do obývačky. Adam išiel do kúpeľne. Za ním išiel syn PR a vyviedol ho odtiaľ von. - S PR som sa neformálne rozprávala. - Lucia sa vrátila do kuchyne a v ruke držala loptu. Prišla s ňou ku mne a niečo sa ma nezrozumiteľne pýtala. Povedala som jej, aby mi ukázala, ako vie skákať na lopte. Lucia si na ňu sadla a začala skákať na jednom mieste. Opýtala som sa jej, či vie len tak. Lucia začala skákať po celej kuchyni. - PO postavil Barborku na zem. Tá prišla ku mne a pritúlila sa. - Adam chodil po kuchyni a niečo si hmkal.

a podala mu handričku. Adam jej povedal: „Toto mam.“ Povedala mu: „Dobre, v poriadku.“ Adam utrel stôl. Počas toho hovoril: „Uteram.“ Keď doutieral, handričku chytil a povedal: „Fuj.“ PM mu povedala: „Ja neviem, či je fuj, či nie je fuj.“ Adam povedal: „Je fuj.“ Otočil sa ku mne a ukazoval mi ju. PM mu povedala: „Adam, keď si poutieral, tak je teraz mokré.“ A zobrala mu handričku z ruky.

- Lucia išla za Adamom do chodby. Adam otvoril vchodové dvere. PM naňho zavolala: „Adam! Si si istý, že môžeš ísť vonku?“ Adam niečo z chodby nezrozumiteľne povedal. PM mu ďalej hovorila: „A počúvaj, čo treba mať, aby si mohol ísť vonku?“ Adam prišiel do kuchyne a opýtal sa jej: „Čo?“ PM mu hovorila: „Taký [?] chceš ísť vonku?“ Adam jej povedal: „Nie.“ PM sa ho opýtala: „No a kde potom,

- Adam stále dookola hovoril, že je niečo mokré.
- Barborka prišla ku mne a ukazovala prstom na môj zošit. Potom sa otočila a išla za Luciou, ktorá bola v spálni.
- Adam sa rozprával s PM. Stále sa pýtal „co tam je“ – čo je v hrnci.
- Lucia prišla ku mne a opýtala sa ma, čo robím. Keď som jej povedala, že píšem, ďalej sa na mňa pozerala. Potom niečo nezrozumiteľne hovorila – bolo rozumieť len posledné slovo – „vonku“. Opýtala som sa jej, či chce ísť von. Lucia stále niečo hovorila („pome vonku“?). PM k nej prišla a tiež sa jej snažila porozumieť, ale nepodarilo sa jej to.
- Adam utekal do chodby a opakovane vykrikoval, že chce ísť von – „Vonku! Vonku!“ alebo „na pechádzku“. PM ho opravovala a opakovane hovorila „na prechádzku“. Adam po nej opakoval. Potom jej hovoril, že chce zobrať gumáky. PM mu povedala, že gumáky si nevezme, lebo vonku nie je mokrô.
- Prišla ku mne Barborka a oprela sa o mňa.

		<p>načo otváraš dvere? Si vychystaný vonku?“ Adam povedal: „Nie.“</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Adam začal skákať ako koník po kuchyni. Lucia sa k nemu pridala a spolu behali z kuchyne do spálne a späť do chodby ako koníky a spievali si (pesnička „Po nábreží koník beží“) – na podnet PM – alebo vykrikovali rôzne slová (napr. čulík = kocúrik). PM ich opravovala, ak slová hovorili zle. – PM povedala, že Lucia si písmenko „r“ nahrádza v slovách za „l“.
S10	16:22	<ul style="list-style-type: none"> – Lucia sa prišla ukázať, že už je oblečená. Povedala som Adamovi: „Pozri ako ťa Lucia predbehla.“ Adam sa obzrel za Luciou. Zasmiala som sa a povedala: „No, šikovnica.“ Adam sa na mňa pozrel a držal vrch overalu v ruke. PM mu povedala: „No, ťahaj, ťahaj, Adam.“ Povedala som mu tiež: „Ťahaj.“ Adam sa prestal obliekať, pustil overal a povedal: 	<ul style="list-style-type: none"> – Deti išli opäť do chodby a otvárali vonkajšie dvere. PM sa rozprávala so svojim biologickým synom. Potom išla za deťmi do chodby. Adam si ľahol v chodbe na zem a hovoril, že spí. – Barborka si doniesla do kuchyne malú fitloptu. Oprela sa o ňu a začala sa kývať. PM ju oslovila menom, prišla k nej a jemne sa jej dotkla. Barborka k nej natiahla ruky. PM ju zobrala na ruky. Barborka sa o ňu oprela a dala si do úst prst. PM ju začala hladiť a hovorila, že je úplne vyvedená z miery. – Adam pribehol do kuchyne a niečo sa PM pýtal. Za ním prišiel PO aj s Luciou a dal deťom overal (športovú kombinézu), aby sa do neho obliekli. Lucia sa usmievala a výskala. – Barborka naťahovala ruky k PO. Ten si ju vzal. – Lucia s Adamom sa obliekali do overalu, pričom Lucia Adama predbehla a opakovane kričala „Aha!“. Adam ho mal nasunutý len na nohách. Potom obaja naraz cez seba niečo hovorili (Adam „ja budem p-vý“).

		<p>„Neviem!“. Povedala som mu: „Ale vieš.“ Adam povedal: „A ja neviem.“</p> <p>– PO mu povedal: „Nie ty. Luciu som volal. Ty si Lucia?“ Adam mu povedal: „Hej.“ PO sa ho opýtal: „Ty si Lucia?“ Adam mu odpovedal: „Áno.“ PO mu povedal: „Ona je. Ty nie si Lucia.“ Adam povedal: „Som.“</p>	<p>– PO volal Luciu k sebe, aby ju doobliekal. Adam išiel za ním tiež.</p> <p>– PO Luciu doobliekal a popri tom sa rozprával s Adamom o tom, že nie je Lucia. Potom Adam prišiel ku mne a štipol ma. Povedala som mu, že sa má obliekať a nie mňa štipať.</p> <p>– PO mu pomáhal – hovoril mu, ako sa má obliecť. Adam postupoval podľa jeho pokynov a podarilo sa mu overal natiahnuť na seba. PO mu pozapínal gombíky. Počas toho Adam stále niečo opakovane vykrikoval („padol“?). Potom si pýtal od PO gumáky – PM mu povedala, že gumáky nedostane, lebo nie je voda, ale pôjde v čižmách.</p> <p>– Deti išli do chodby, kde sa obúvali. Počas toho sa rozprávali a vykrikovali. PO išiel za nimi, aby im pomohol. Prišiel syn PR.</p> <p>– Barborka ležala na gauči a pila čaj, ktorý jej dala PM. Potom z neho zliezla. Do kuchyne prišla dcéra PR a zobrala si ju na ruky. Posadila sa s ňou na gauč – čelom k sebe a hrali sa spolu. PM sa s dcérou neformálne rozprávala.</p>
S11	16:32 (–)		<p>– Lucia a Adam išli spolu so synom PR von – spúšťali sa z neďalekého kopčeka na detskej motorke.</p> <p>– Ja som ostala v dome PR a pozorovala Barborku.</p>
S12	16:38		<p>– Barborka chodila po kuchyni. Prišla ku mne a oprela sa o mňa. Potom sa otočila a išla k PM, ktorá ju zobrala na ruky. O krátky čas sa začala mrviť (vrtela zadkom), tak ju PM</p>

		<p>postavila na zem. Dala jej do ruky rožok a posadila na vedľajšiu stoličku. Barborka jedla.</p> <ul style="list-style-type: none"> – O chvíľu prišiel PO, sadol si vedľa Barborky a posadil si ju do lona. Barborka pokračovala v jedení, oprela sa o neho a túlila sa k nemu. PR povedali, že ju zmorili teploty, ktoré v ten deň mala. – Neformálne som sa rozprávala s PR – PM povedala, že sa Barborka snaží opakovať slová – džavoce. – PO si postavil Barborku na kolená čelom k sebe a začal jej spievať pesničku. Ďalej sa spolu zahrli detskú hru „Varila myšička kašičku“. Keď skončili, PO si ju posadil do lona a Barborka pokračovala v jedení.
S13	16:45	<ul style="list-style-type: none"> – Barborka sa vrtela. PO si ju postavil na kolenách čelom k sebe. Barborka sa o neho oprela. PO jej hmkať nejakú melódiu na „na-na-na“. Barborka po ňom opakovala a hovorila ďalšie zvukomalebné slová, napr. „na-na“, „ti-ti“, „ňa-ňa“, „náá-na“, „d-d“ a pod. – Barborka sa opäť začala vrtieť. PO ju zložil na zem. Barborka sa otočila a išla do chodby, kde sa pozerala na vonkajšie dvere. Potom sa vrátila do kuchyne a išla k PM, ktorá varila. Oprela sa o jej nohu a mrňala. Keď PM nereagovala, sadla si na zem k jej nohám. PM si k nej čupla. Barborka sa k nej pritúlila. Keď ju pustila, PM vstala. – Barborka išla k PO a „pýtala“ si niečo sladké – piškóty. PO jej vyhovel a dal jej jednu. Potom išla opäť k PM a zase spať. – Barborka prišla ku mne a oprela sa o moju nohu. Potom išla k PO a urobila to isté. Opäť sa vrátila ku mne a natiahla ruky. Zobrala som ju a posadila si do lona. Pritom ju PO krmil piškótou. Keď sa začala vrtieť položila som ju na zem a ona išla k PO. Ten si ju tiež posadil do lona a ďalej ju krmil.

S14	16:59		<ul style="list-style-type: none"> – Barborka sa vrtela PO v lone. Ten ju zložil na zem. Barborka šla po štvornožky pod stôl, prešla na druhú stranu a išla k PM. Tá si ju vzala a posadila do lona. Barborka jedla piškótu a túlila sa k nej. Potom zobrala neďaleko položený papier a manipulovala s ním. – Barborka sa začala vrtieť. PM ju položila na zem. Barborka išla k PO a pritúlila sa k nemu. Potom prišla ku mne, urobila to isté a zase sa vrátila k nemu, kde to zopakovala. Potom chodila po kuchyni. Išla k školskej taške, sadla si k nej a manipulovala s ňou – otvárala ju. Potom sa opäť postavila a chodila po kuchyni. Pritom držala v ruke papier a manipulovala s ním. – PO zobral Barborku na ruky a hmkať jej nejakú melódiu. Barborka sa k nemu pritisla a PO ju hladkal po chrbte. Potom sa s ňou „rozprával“. Spolu búchali po stole a Barborka džavotala. – Barborka sa začala vrtieť a PO ju pustil. Začala chodiť po kuchyni. Potom si sadla na zem, vykrikovala a hrala sa s krabicou, ktorú našla. Potom sa postavila a chodila odo mňa k PO a pýtala sa na ruky. – Neformálne som sa rozprávala s PR – PM hovorila, že Lucia môže ísť do pestúnskej starostlivosti a je pre ňu ťažké rozhodnúť sa, či si ju nechajú, alebo nie.
S15	17:22		<ul style="list-style-type: none"> – Barborka chodila po kuchyni a prešla do spálne, kde vybrala nejaké hračky. Pritom si džavotala. Potom prišla do kuchyne a v ruke držala medveďa. Pritúlila sa k PO a pokračovala v chodení po kuchyni.
S16	17:25 (N)		<ul style="list-style-type: none"> – Lucia a Adam prišli z vonku. Boli v chodbe, do ktorej prišiel aj PO a pomáhal im s vyzliekaním. Barborka išla za ním, oprela sa o jeho nohu a džavotala. Deti nám hovorili, čo robili vonku (napr. „na aute“, stretli psa a pod.).

	<p>– Adam išiel k PO a hovoril mu: „Ty o’o.“ PO mu povedal: „No rozopínaj.“ Adam mu povedal: „O’o.“ PO mu povedal: „Ty si rozopínaj!“ Adam začal fňukať a kričať: „O’oooo!“ PO mu povedal: „Ja nie som tvoj sluha!“ Adam opäť začal kričať: „O’oooooooo!“ PO mu pomohol zo zipsom a povedal: „No, povyzliekaj.“ Adam sa vyzliekol.</p> <p>– PM volala biologického syna na olovrant. Adam jej povedal: „Nece chebík. On nece.“ PM mu povedala: „Niece, on nechce chlebík. On nechce chlebík.“ Adam hovoril: „Nece chebík.“ PM sa ho opýtala: „On nechce rohlík? Ako vieš, že on nechce rohlík?“ Adam hovoril: „Nece chebík.“ PM sa ho opýtala: „Lebo ty chceš rohlík, tak on nemôže chcieť rohlík?“ Adam povedal: „Nie.“ PM mu povedala: „Aha... A čo keby sme aj jemu dali rohlík, aj tebe?“ Adam povedal: „Nie.“ PM mu povedala: „No keď on nechce rohlík, tak ani ty. Ste boli spolu vonku a keď on nechce rohlík, tak ani ty nechceš rohlík.“ Adam povedal: „Ja cem rohlík.“ PM mu povedala: „A [?] rohlík?“ Adam povedal:</p>	<p>– PO potom s Adamom skladali overal na zemi – PO mu hovoril ako to má robiť – jednotlivé kroky – a Adam ho poslúchal.</p> <p>– Lucia sa vyzliekala tiež – rozopínala sa. Vošla do kuchyne a išla k dcére PR – opýtala sa jej, kde bola („Kde si bola?“). Potom sa spolu rozprávali, čo Lucia robila vonku. Lucia si sadla na zem a vyzliekala si overal.</p> <p>– Do kuchyne prišiel PO a povedal, že Adam má obdobie vzdoru.</p> <p>– Adam hľadal papuče. Keď ich našiel prišiel do kuchyne. PO sa ho opýtal, či bude dobrý. Adam mu odpovedal, že áno. Potom išiel k PM, ktorá stála pri kuchynskej linke a pripravovala deťom olovrant (obložený rožok). Povedala, že Adam pozerá na stôl, takže bude dobrý.</p> <p>– Barborka bola pri PO, ktorý sa s ňou rozprával.</p>
--	--	---

		<p>„Ne.“ PM mu povedala: „No! Tak. Ešte že tak.“</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Lucia prišla ku stolu a vyliezla na stoličku. Adam urobil to isté. PM dala pred nich olovrant a deti v tichosti jedli. – S PM sme sa neformálne rozprávali. – Lucia hovorila PM niečo o WC („počúram sa“?). PM sa obrátila na Adama a volala ho, aby s ňou išiel na WC vycikať sa. Adam to odmietol. PM ho zobrala za ruku a stiahla ho zo stoličky. Adam začal fňukať, plakať a dupať. PM ho odviedla na WC. Lucia zišla zo stoličky tiež a išla za nimi. O chvíľu sa vrátila, sadla si znovu na stoličku a pokračovala v jedení. PM zakričala na svoju biologickú dcéru, aby Luciu priviedla. Poslúchla ju. – Adam stále trucoval – plakal. PM mu povedala, aby si obliekol pančuchy. Adam ďalej plakal. PM mu hovorila: „Presne ta, ako hovoríš“ a pomáhala mu s obliekaním. Potom s ním išla do kúpeľne umyť ruky. Barborka bola celý čas pri nich. – Adam pribehol do kuchyne. Opýtala som sa ho, či je už dobre. Odpovedal mi „ano“, vyliezol na stoličku a pokračoval v jedení. – PO prišiel do kuchyne. Išla k nemu Barborka a džavotala. PO ju zobral na ruky a položil si ju bruchom na svoje nohy. Potom sa jej prihováral a masíroval chrbát. Barborka pritom vydávala rôzne zvuky. Adam sa na nich ticho pozeral a jedol. PR sa so mnou neformálne rozprávali o profesii PNR a náplni ich práce. – Lucia niečo vykrikovala z WC – rozprávala sa s dcérou PR. Keď prišli do kuchyne, dcéra PR ju prebalila. – Lucia si sadla k stolu a začala jesť. – Barborka sa oprela o PO a vopchala si do úst prst. Potom sa posadila a vydávala rôzne zvuky. – Adam a Lucia v tichosti jedli.
S17	17:43		<ul style="list-style-type: none"> – PO položil Barborku na zem. Tá išla k PM, ktorá čítala

	<ul style="list-style-type: none"> - Adam chcel zobrať Barborke knihu, ktorú držala v ruke. Pritom vykrikoval: „Ja!“ PO ho zastavil a povedal mu: „Nechaj jej to!“ Adam ostal ticho. PO mu povedal: „To je jej. Ty si choď zobrať svoje.“ Adam sa posadil na zem, niečo nezrozumiteľne a plačlivo vykrikoval. PO mu povedal: „Postav sa! A choď si zobrať svoje.“ Adam ďalej kričal a dupal. - Adam ukazoval na knihu, na ktorej bol nakreslený kôň a hovoril: „Toto.“ PO sa ho opýtal: „A čo to je, toto?“ Adam mu povedal: „Pavúk.“ PO sa ho opýtal: „Pavúk? Odkedy je toto pavúk?“ Adam sa ho opýtal: „[?]?“ PO sa ho opýtal: „No čo to je?“ Adam povedal: „Pavuk.“ PO ukazoval na obrázok a pýtal sa ho: „Toto je pavúk? Toto? Čo to je? Čo to je?“ Adam mu povedal: „Ehm, son.“ PO sa ho opýtal: „Slon? Ta de.“ Adam hovoril: „Ehm, koník.“ PO mu povedal: „Koník. No vidíš.“ 	<p>z papierov. Tie jej Barborka chytala. Potom sa otočila a začala vyliezať na gauč. Keď naň vyliezla, oprela sa o PO.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Adam zjedol rožok. Lucia zjedla ešte len polovicu. - PO zložil Barborku z gauča a postavil ju pred seba. Pritom sa jej prihováral. Barborka k nemu prišla. PO si ju zobral na ruky. Barborka sa k nemu pritúlila. PO jej začal hovoriť riekanky (o kozách a ovečkách). - Adam odišiel od stola a sadol si k PO na gauč. Začal sa po ňom vešať a napodobňoval koňa. PO ho upozornil, aby z neho zliezol, že on nie je kôň. Keď ho neposlúchol, PO ho zložil na zem. - Adam chcel Barborke opäť zobrať knihu. PO ho zastavil s tým, že nie je jeho. Adam začal mrňať a dupať. Opakovane hovoril „toto cem“. Keď PO neustúpil, išiel k PM a pýtal si od nej to, čo mala v ruke. PM mu povedala, že mu to nemôže dať. Adam jej stále dookola hovoril „toto“ a chytil ju
--	--	---

	<p>– Adam išiel k Lucii. Tá zišla zo stoličky aj s rožkom. PM k nej išla a povedala jej: „Lucia, sa ukl’udni. Ako to, že si už dole... Ako to, že si dole od stola so svojím rohlíkom? Kde sa papá?“ Lucia si sadla späť na stoličku. PM sa jej opýtala: „Kde sa papá?“ Lucia jej povedala: „Tu.“ PM sa jej opýtala: „No, ako to, že si ušla?“ Lucia jej povedala: „[?]“.</p> <p>– Adam prišiel k Lucii, ukazoval na jej rožok a hovoril: „Je moje.“ PM mu povedala: „Dobre, Adam, dobre. [?]“ Adam začal kričať: „Je moje!“ PM mu povedala: „Ako to môže byť tvoje, keď to je pred Luckou?“ Adam jej povedal: „No to... No to... [?] ma veci. Ma veci.“ PM mu povedala: „Dobre. Dobre.“ Adam jej stále hovoril: „Ale ma [?]. je moje.“ PM mu stále hovorila: „Dobre. Dobre.“ Adam jej hovoril: „Je moje. Je moja.“ PM mu hovorila: „Dobre. Výborne.“ Adam stále dookola hovoril: „Moje.“ PM mu povedala: „Dobre. Výborne. Dopapal si rohlíček Adam?“ Adam stále hovoril: „Papal.“ PM mu povedala: „Teraz to má Lucka.“</p>	<p>za ruku. PM mu začala spievať pesničku „Tancuj, tancuj vykrúcaj“ a niekoľkokrát ho zatočila. Adam sa začal hnevať – plakal, fňukal a dupal. PM mu povedala, aby sa upokojil. Adam jej vytrhol z ruky papierik. PM sa ho opýtala čo to je a potom mu povedala, aby to zanesol do koša. Adam hodil papier na zem a ďalej trucoval. PO mu povedal, aby urobil to, čo mu PM povedala – Adam ďalej plakal a hovoril, že „neni“. PO mu hovoril, že kde je papier a aby ho zobral. Adam ho odmietal poslúchnuť. PO k nemu išiel, chytil ho za ruku, zohol sa spolu s ním a zdvihli papier. Potom ho zaviedol ku košu, kde mu kázal, aby papier pustil. Adam celý čas kričal a plakal. Potom sa hodil o zem. PO sa k nemu sklonil a začal ho štekliť. Adam sa začal smiať. Keď PO prestal, Adam mu povedal „ešte“.</p>
--	---	---

S18	17:57	– Koniec prepisu.
Trvání návštěvy: cca 5 hod. Časové intervaly zápisu: cca každých 10–30 min. Délka audiozáznamu: 12 min. 20 sek.; 1 hod. 14 min. 54 sek.; 2 hod. 6 min. 6 sek.		